

- [ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΣ ΔΥΝΑΜΗΣ](#)
- [INSTITUT DE RELATIONS INTERNATIONALES ET STRATEGIQUES \(IRIS\)](#)
- [Μετά τις Βρυξέλλες, τι;](#)
- [ΟΙ ΔΟΥΡΥΦΟΡΟΙ ΩΣ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ ΙΣΧΥΟΣ](#)
- [ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ](#)
- [Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕ ΠΛΑΤΩΝΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ](#)
- [Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΔΑΝ](#)
- [ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΙ Η ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ](#)
- [Θέσεις](#)
- [ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ](#)
- [ΤΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ](#)
- [ΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΛΟΤΗ](#)
- [ΣΕ ΝΕΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ](#)

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΑΣ ΔΥΝΑΜΗΣ

Από τον Captain Sam J. Tangredi, USN

Ο Πλοίαρχος Tangredi είναι ένας Αξιωματικός Πλοίων Επιφανείας του Αμερικανικού Πολεμικού Ναυτικού, με PhD σε Διεθνείς Σχέσεις. Υπηρετεί ως Ακόλουθος Άμυνας στην Πρεσβεία των ΗΠΑ στην Αθήνα.

Σε πολλά μικρότερα αλλά τεχνολογικά ανεπτυγμένα Έθνη, η Υποβρύχια Δύναμη θεωρείται μεταξύ των πιο προνομιακών στρατιωτικών δυνάμεων, συχνά καταλαμβάνοντας ένα πολύ υψηλό μερίδιο του Εθνικού Αμυντικού Προϋπολογισμού. Αυτό αληθεύει για αρκετές χώρες του ΝΑΤΟ, με μια από αυτές την Ελληνική Δημοκρατία η οποία είναι δικαίως περήφανη για την υποβρύχια πολεμική της κληρονομιά.

Έλληνες Ιστορικοί χρονολογούν την αρχή αυτής της κληρονομιάς τουλάχιστον στο 322 π.Χ. όταν οι δυνάμεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου χρησιμοποιούσαν τους υποβρύχιους κλωβούς και άλλους υποβρύχιους θαλάμους για να διεξάγουν μάχιμες θαλάσσιες επιχειρήσεις ενάντια στη πόλη της Τύρου, ένα γεγονός το οποίο έχει εξιστορηθεί από τον Αριστοτέλη. Έκπληκτος από αυτές τις δραστηριότητες, ο Μεγάλος Αλέξανδρος αναφέρθηκε ότι τελικώς καταδύθηκε στο βυθό της θάλασσας μέσα σε ένα ειδικά διαμορφωμένο γυάλινο βαρέλι, παραμένοντας εκεί για αρκετές ώρες.

Ένα άλλο γεγονός υπερηφάνειας είναι ότι ένα Ελληνικό υποβρύχιο διεξήγαγε την πρώτη καταγεγραμμένη υποβρύχια πολεμική επίθεση με τορπίλες ενάντια σε ένα εχθρικό πολεμικό πλοίο το 1912.

Σήμερα η Ελληνική Διοίκηση Υποβρυχίων αποτελείται αποκλειστικά από μια Δύναμη οκτώ Diesel-ηλεκτροκίνητων υποβρυχίων, τύπου-209, σχεδιασμένα από την Howaldtswerke Deutsche Werft (HDW). Η Ελλάδα έχει προσφάτως επίσης κάνει συμβόλαιο με την HDW για τέσσερα τύπου-214 Diesel με ανεξάρτητη αέρια ώθηση (AIP) δυνατότητα. Έχουν υπάρξει αντίθετες αναφορές σχετικά με το αν ο τύπος-214 θα αντικαταστήσει τα τέσσερα παλιότερα 209, ή αν το Ελληνικό Ναυτικό θα διαθέτει μια δύναμη δώδεκα υποβρυχίων .

Αρχικές Υποβρύχιες Αναπτύξεις

Στα τέλη του 1800, η προοπτική της ανάπτυξης ενός πρακτικού υποβρύχιου σκάφους ενδιέφερε πολλά από τα Ευρωπαϊκά κράτη, ειδικά εκείνα που οι δυνάμεις τους δεν θα μπορούσαν ποτέ άλλοτε να προκαλέσουν τις ναυτικές δυνάμεις των μεγάλων δυνάμεων, ειδικά το Βρετανικό Βασιλικό Ναυτικό. Πολυάριθμοι μηχανικοί και εφευρέτες δημιούργησαν σχέδια και κατασκευές για να προσελκύσουν επενδυτές και κυβερνητική υποστήριξη. Όπως ο John Holland στα λιμάνια της Νέας Υόρκης/New Jersey και ο Simon Lake του Bridgeport, Connecticut/Long Island Sound, έκαναν κατασκευές και υποβρύχιους πειραματισμούς σε πολλές Ευρωπαϊκές πόλεις με λιμάνια, συμπεριλαμβανομένου

και του Πειραιά.

Ο Έλληνας μηχανικός Ν.Γρυπάρης αναφέρθηκε ότι κατασκεύασε ένα πειραματικό υποβρύχιο, ονόματι «ΓΡΥΠΑΡΑ» στο 1880 και το δοκίμασε στα νερά του Φαλήρου. Αλλά όπως με τον Holland και τον Lake, αποδείχτηκε δύσκολο για τους περισσότερους Ευρωπαίους κατασκευαστές να βρουν την οικονομική υποστήριξη που να ευοδώσουν τα σχέδιά τους. Ήταν ή δεν ήταν αυτή η περίπτωση για τον Ν.Γρυπάρη, δεν υπάρχει κανένα αρχείο που να πιστοποιεί ότι κατασκεύασε ένα κανονικού μεγέθους λειτουργικό υποβρύχιο.

Παρ' όλα ταύτα η Ελληνική Κυβέρνηση είχε άμεση προτεραιότητα να προχωρήσει την υποβρύχια Δύναμη. Ενώ παρέμεναν γενικά καλές σχέσεις με τις Ναυτικές Δυνάμεις της Βρετανίας, Γαλλίας και Ρωσίας (οι οποίες όλες πολέμησαν ως σύμμαχοι στη ναυμαχία του Ναυαρίνου, υποστηρίζοντας την Ελληνική Ανεξαρτησία), η Οθωμανική Τουρκική Αυτοκρατορία παρέμεινε αμείλικτος εχθρός με ένα αριθμητικά ανώτερο στόλο. Το 1885, ο Αγγλικής καταγωγής George William Garrett παρήγαγε ένα σχέδιο για υποβρύχιο που να δύναται να βάλει τορπίλες το οποίο κατασκευάστηκε από τον Σουηδό κατασκευαστή πλοίων Thorsten Nordentfelt. Όταν οι δοκιμές για το NORDENFELT #1 πραγματοποιήθηκαν στο Landskrone της Σουηδίας, ο Nordentfelt κάλεσε παρατηρητές του ναυτικού από πολλές Ευρωπαϊκές και Λατινο-Αμερικάνικες χώρες. Παρόλο που κάποιοι παρατηρητές γύρισαν πίσω μη εντυπωσιασμένοι, η Ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να αγοράσει το NORDENFELT #1 για 9000 Βρετανικές λίρες.

Μια πηγή δηλώνει ότι ο κακόφημος Βαρόνος Βασίλης Ζαχάρωφ έπαιξε το ρόλο του μεσάζοντα για αυτή την αγορά. (Υποστηρικτές της ITV1/PBS σειράς Reilly, «Ace of Spies», θα θυμούνται τον Ζαχάρωφ ως τον αρχικό και επίμονο αντίπαλο του Sydney Reilly). Αναφορικά, ο Ζαχάρωφ υποστήριζε ότι ήταν (τουλάχιστον εν μέρει) Ελληνικής καταγωγής και αναφορές στον πατριωτισμό του είχαν κάποια επιρροή στην απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης. Ανεξαρτήτως της καταγωγής και του πατριωτισμού του ο Ζαχάρωφ πούλησε τα δύο επόμενα τύπου NORDENFELT υποβρύχια στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ο Τούρκος Σουλτάνος ήθελε να εξουδετερώσει οιοδήποτε Ελληνικό πλεονέκτημα, και ήταν πρόθυμος να πληρώσει ακόμα περισσότερα χρήματα.

Είναι δύσκολο να αποκομίσετε μια αληθινή αναφορά της πραγματικής επιχειρησιακής ικανότητας και εγκυρότητας του NORDENFELT #1. Από κατασκευής ήταν ατμοκίνητο, μήκους 33 μέτρων, εκτοπίσματος επιφανείας 160 τόνων, ταχύτητας 9 κόμβων στην επιφάνεια, είχε πλήρωμα τριών ανδρών και ήταν εξοπλισμένο με μία δοκιμαστική τορπίλη. Το Ελληνικό Ναυτικό χρησιμοποιούσε το Y/B σαν δοκιμαστική και εκπαιδευτική πλατφόρμα. Σύμφωνα με μια ημι-επίσημη πηγή, παρέμεινε στην Δύναμη του Στόλου μέχρι το 1901, χωρίς να είναι επιχειρησιακό. Δεν είναι σαφές αν μια τέτοια αναφορά δείχνει ότι, σαν εκπαιδευτική πλατφόρμα, το σκάφος δεν συμπεριλήφθηκε ποτέ στο Στόλο, ή αν δείχνει ότι στην πραγματικότητα το NORDENFELT #1 δεν ηδύνατο να πλεύσει και/ή να καταδυθεί.

Βαλκανικοί Πόλεμοι και Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος

Από το 1901 έως το 1912, η Ελλάδα δεν εμφανίζεται να έχει υποβρύχια σε λειτουργία. Αλλά το Σεπτέμβριο του 1910, η Ελλάδα παράγγειλε δύο υποβρύχια στην Γαλλία. Το 1912, η Ελλάδα ίδρυσε τη Διοίκηση Υποβρυχίων του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού με την απόκτηση των δύο υποβρυχίων, κατασκευασμένων στη Γαλλία., HS (Hellenic Ship), DELPHINE (Δελφίни), HS XIFIAS (Ξιφίας). Ήταν ριζικές βελτιώσεις πάνω στο NORDENFELT, αξιοποιώντας 25 ετών τεχνολογικές αναπτύξεις. Τα υποβρύχια ήσαν στους 310 τόνους (εκτόπισμα επιφανείας), 460 τόνους (εκτόπισμα εν καταδύσει), με ταχύτητα 13 κόμβους στην επιφάνεια, 8 κόμβους υποβρυχίως και με πλήρωμα 24 ανδρών. Ήταν εξοπλισμένα με πέντε τορπίλες διαμέτρου 45 εκατοστών.

Ήταν το «HS DELPHINE», υπό τον κυβερνήτη Υποπλοίαρχο Στέφανο Παπαρηγόπουλο, το οποίο διεξήγαγε την πρώτη πολεμική τορπιλική επίθεση στην ιστορία, -ενάντια στο Τούρκικο πολεμικό καταδρομικό «MEZDIYE». Σύμφωνα με το επίσημο αρχείο, ήταν ανεπιτυχής. Αργότερα σε αυτό τον πρώτο Βαλκανικό Πόλεμο, ο Ελληνικός Στόλος επέτυχε δύο νίκες εναντίον του Τουρκικού στόλου σε πολύ μεγάλες εμπλοκές, αλλά ο ρόλος των υποβρυχίων σε αυτές τις μάχες είναι αβέβαιος.

Μερικές φορές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η Ελληνική Κυβέρνηση αποφάσισε να κάνει συμβόλαιο με ένα Γερμανό κατασκευαστή πλοίων για ένα τρίτο υποβρύχιο. Ο Πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος ξέσπασε λίγο πριν την παραλαβή και η Γερμανική Κυβέρνηση προτίμησε να κρατήσει το σκάφος και να το εντάξει στο Γερμανικό Ναυτικό. Το U-35 έγινε το πιο επιτυχημένο υποβρύχιο εκείνου του πολέμου. (Στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, μετά την επίθεσή του, το U-35 έσωσε το πλήρωμα του Ελληνικού Εμπορικού «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ» και το άφησε στην όχθη της Ιρλανδίας).

Η Ελλάδα δεν συμμετείχε αρχικώς στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρ' όλον ότι οι συμπάθειες της εκλεγείσας κυβέρνησης ήταν με τους συμμάχους (και ενάντια στη Γερμανία-συμμαχούσα με την Τουρκία), ο Βασιλεύς προτίμησε ουδετερότητα (η Βασίλισσα ήταν αδερφή του Κάιζερ). Σε μια απίστευτη σειρά δολοπλοκιών, οι οποίες έβλαψαν σοβαρά την Ελληνική κοινωνία, ο Βασιλιάς ανάγκασε την κυβέρνηση να παραιτηθεί, αλλά ήταν εν συνεχεία αναγκασμένος να συμφωνήσει με τους συμμάχους. Γαλλικά στρατεύματα κατέλαβαν την Αθήνα για να εκδιώξουν τους βασιλικούς και να επανεγκαθιδρύσουν την κυβέρνηση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι Γάλλοι κατέλαβαν τον Ελληνικό Στόλο, παροπλίζοντας τα παλαιότερα πλοία αλλά εντάσσοντας τα καινούργια στον Γαλλικό Στόλο. Επομένως το Δελφίни και ο Ξιφίας τέλεσαν σαν Γαλλικά υποβρύχια από τον Οκτώβριο του 1916 έως τον Ιούλιο του 1917. Όταν η Ελλάδα εισήλθε στον πόλεμο στην πλευρά των Συμμάχων, τα υποβρύχια μαζί με τον λοιπό Στόλο, ενετάχθησαν εκ νέου στο Ελληνικό Ναυτικό. Και τα δύο υποβρύχια παρέμειναν εν ενεργεία έως το 1920.

Μεσοπολεμική Περίοδος

Τα περισσότερα Έθνη θεωρούν την μεσοπολεμική περίοδο ως μια περίοδο διαμάχης και τελικώς στρατιωτικής καταστροφής για την Ελλάδα. Έχοντας κάνει

αρχικές νίκες στην Μικρά Ασία, οι Ελληνικές Δυνάμεις νικήθηκαν από τις Τουρκικές κάτω από την ηγεσία του Κεμάλ Ατατούρκ το 1922. Ο περισσότερος από τον Ελληνικό πληθυσμό στην Μικρά Ασία εξεδιώχθη. Είναι κατανοητό ότι η Υποβρύχια Δύναμη θεωρούνταν χαμηλής σημασίας αυτή την περίοδο, και δεν ήταν παρά μόνο τον Δεκέμβριο του 1927 όταν η Ελλάδα άρχισε να αποκτά καινούργια υποβρύχια, για άλλη μια φορά από τα ην Γαλλία. Το πρώτο ήταν το HS PAPANIKOLIS (Y-2), το οποίο το διαδέχτηκε το HS KATSONIS (Y-1) τον Ιανουάριο του 1928. Αργότερα, η Ελλάδα απέκτησε ακόμη τέσσερα Γαλλικά υποβρύχια, ελαφρώς πιο εξελιγμένου σχεδιασμού : τα HS PROTEUS (Y-3), HS NHREUS (Y-4), HS TRITON (Y-5) και το HS GLAYKOS (Y-6). Στην κήρυξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, το Ελληνικό Ναυτικό λειτουργούσε και τα έξι υποβρύχια κατασκευασμένα στη Γαλλία. Αυτά ήταν ικανά για επιχειρήσεις στην Μεσόγειο αλλά όχι σχεδιασμένα για περιπολίες μεγάλης διάρκειας.

Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος

Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, το Ελληνικό Ναυτικό διακρίθηκε στις επιχειρήσεις και κατά τη Γερμανική κατοχή (1941), έγινε η αρχική, ανεξάρτητη, βιώσιμη Ελληνική Δύναμη. Επιπλέον των έξι υποβρυχίων, το Ελληνικό Ναυτικό, εισήλθε στον πόλεμο με ένα μάχιμο στόλο επιφανείας 24 πλοίων και 30 βοηθητικών.

Στην αρχική φάση (1940 - αρχές 1941) - στον πόλεμο ενάντια της Ιταλίας - ο Ελληνικός Στρατός αναχαίτισε τους Ιταλούς, που υπεχώρησαν βαθιά στην Αλβανία, ενώ τα Ελληνικά υποβρύχια βύθισαν 18 Ιταλικά πλοία από τις νηοπομπές της Αδριατικής και προξένησαν ζημιές σε άλλα. Αυτό το καλό αποτέλεσμα συνέβαλε σημαντικά στην στήριξη των επιχειρήσεων στην ξηρά, παρόλο που το PROTEUS (Y-3) χάθηκε έξω από την Αλβανία την 29η Δεκεμβρίου 1940, βυθισμένο από το Ιταλικό Αντιτορπιλικό ANTARES. Αλλά εν ελλείψει μιας αποτελεσματικής αεροπορικής δύναμης να προσφέρει εναέρια κάλυψη, και οι χερσαίες και οι θαλάσσιες δυνάμεις δεν μπορούσαν να ελπίζουν ότι θα νικήσουν τη «Wehremacht» όταν οι Γερμανικές δυνάμεις ήρθαν να βοηθήσουν τις Ιταλικές.

Παρά την Αγγλική υποστήριξη για την Ελλάδα, η «Luftwaffe» σταδιακά διέλυσε το Ελληνικό Ναυτικό. Μέχρι τη στιγμή που η κυρίως Ελλάδα επρόκειτο να καταρρεύσει τον Απρίλιο του 1941, ο εναπομείναντος Ελληνικός Στόλος αποτελούνταν από 1 καταδρομικό, 3 Αντιτορπιλικά, 5 βοηθητικά πλοία και τα 5 εναπομείναντα υποβρύχια. Ο στόλος διατάχθηκε να αποπλεύσει για την Αλεξάνδρεια, την Αίγυπτο, όπου εγκατεστάθησαν οι αρχικές στρατιωτικές δυνάμεις της Ελληνικής- εξόριστης - Κυβερνήσεως, αλλά κάτω από τις διαταγές του Αγγλικού Βασιλικού Ναυτικού. Τα Ελληνικά υποβρύχια, ενετάχθησαν, το καθένα ξεχωριστά, σε βρετανικές μοίρες υποβρυχίων, με το πιο νέο, το HS GLAYKOS, να λειτουργεί με το φημισμένο 10ο Βρετανικό υποβρύχιο Στολίσκο στη Μάλτα σε μια προσπάθεια να εμποδίσουν τον ανεφοδιασμό του Ρόμμελ.. Το HS GLAYKOS χάθηκε στο λιμάνι της Μάλτας «Λα Βαλέτα» από Γερμανική αεροπορική επίθεση, την 4η Απριλίου 1942. Τα άλλα υποβρύχια περιπολούσαν τα

Ελληνικά ύδατα με επιτυχίες αλλά και με απώλειες. Μετά από μια επιτυχή επιδρομή κατά μιας Γερμανικής νηοπομπής έξω από την Εύβοια, το HS TRITON χάθηκε μετά από μια εξάωρη καταδίωξη από Γερμανικά πολεμικά πλοία στις 16 Νοεμβρίου 1942. Τον ίδιο μήνα, το HS PAPANIKOLIS σημείωσε επιτυχίες στα Δωδεκάνησα. Το Φεβρουάριο του 1943, το HS KATSONIS βύθισε μια Γερμανική ναρκοθέτιδα καθώς πόντιζε νάρκες σε Ελληνικές ακτές. Αλλά στις 13 Σεπτεμβρίου του 1943, το KATSONIS συγκρούστηκε με ένα άλλο Γερμανικό πολεμικό πλοίο και χάθηκε με το πλήρωμά του των 32 ατόμων.

Προκειμένου να ισοσταθμισθούν (εν μέρει) αυτές τις απώλειες, το Βασιλικό Ναυτικό παρέδωσε στο Ελληνικό Ναυτικό το συλληφθέν Ιταλικό υποβρύχιο PERLA (Royal Navy designation P712) τον Ιανουάριο του 1943. Αυτό ονομάστηκε HS MATROZOS, και σ' αυτό προστέθηκε και το ενεργοποιηθέν από το Αγγλικό Ναυτικό HS PIPINOS. Το 1944, το PIPINOS εξετέλεσε την τελευταία καταγεγραμμένη επιτυχημένη Ελληνική επίθεση του πολέμου, βυθίζοντας το CALATAFIMI, ένα Ιταλικό αντιτορπιλικό το οποίο έπλεε με Γερμανική σημαία. (Η Ιταλία είχε ήδη παραδοθεί).

Ίσως πιο σημαντικό από την βύθιση μεγάλου εκτοπίσματος, ήταν η χρησιμοποίηση του Ελληνικού Υποβρυχίου Στόλου για ειδικές επιχειρήσεις - αφήνοντας Συμμαχικές Ειδικές Δυνάμεις στα Ελληνικά νησιά και στην ηπειρωτική Ελλάδα. Εκτός από κουράγιο και μυστικότητα, αυτό απαιτούσε και υπομονή. Σήμερα, κάτοικοι της Μεγαλονήσου καταδεικνύουν ένα θαλάσσιο σπήλαιο ως το «σπήλαιο Παπανικολής» εξαιτίας της (υποτιθέμενης) περιοδικής χρήσης σαν κρυψώνα για το υποβρύχιο πριν από επιθέσεις και ειδικές επιχειρήσεις. Υποθετικά και άλλες τέτοιες τοποθεσίες χρησιμοποιούνταν από τα υποβρύχια πράγμα το οποίο απαιτούσε ειδικές γνώσεις για την εγγύς των ακτών ναυτιλία.

Συνολικά, η Ελλάδα έχασε τέσσερα από τα αρχικά έξι υποβρύχιά της στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, μαζί με 106 μέλη πληρώματος. Στο αντίθετο τέλος των ιχνών των τορπιλικών επιθέσεων, η Ελλάδα έχασε 334 εμπορικά πλοία και πάνω από 2000 ναυτικούς, με 2500 τραυματισμένους, από υποβρύχια του Άξονα και τις αεροπορικές επιθέσεις. Αυτή η πλευρά του υποβρυχίου πολέμου ήταν ένα καταστρεπτικό πλήγμα στα νησιά του Αιγαίου από τα οποία προέρχονταν οι περισσότεροι ναύτες.

Ψυχρός Πόλεμος

Για άλλη μια φορά οι Έλληνες αντιμετώπισαν μια από τις πιο αιματηρές διαμάχες σε μια περίοδο ειρήνης (μια περίοδο που συνεχώς γινόταν πιο ψυχρή). Ο εμφύλιος πόλεμος του 1946-1949 ήταν μια τραγωδία για την Ελλάδα, αποτελέσματα του οποίου βιώνονται μέχρι και σήμερα. Αλλά ακολουθώντας την τελική νίκη της δημοκρατικής κυβερνήσεως, η Ελλάδα έγινε μέλος του NATO το 1951 και απέστειλε χερσαίες και αεροπορικές δυνάμεις στον πόλεμο στην Κορέα. Αν και η απόκτηση καινούργιων υποβρυχίων δεν ήταν προτεραιότητα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, Βρετανικά υποβρύχια δανείστηκαν στην Ελλάδα. Αυτά τα υποβρύχια, όλα περιορισμένης εμβέλειας βετεράνοι του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, λειτούργησαν στο Ελληνικό Ναυτικό μέχρι το Δεκέμβριο του 1958,

όταν και επιστράφηκαν στο Βρετανικό Ναυτικό.

Σε αντικατάσταση, το Ελληνικό Ναυτικό παρέλαβε δύο Αμερικάνικα GATO-CLASS μεγάλης αυτοδυναμίας υποβρύχια στόλου: το HS POSEIDON (πρώην USS LAPON SS-260) παραλήφθηκε την 8η Αυγούστου του 1957 και το HS AMFITRITI (πρώην USS JACK SS-259) το οποίο παραλήφθηκε την 21η Απριλίου του 1958. Με παραπάνω από 2400 τόνους εκτοπίσματος εν καταδύσει και πλήρωμα των 60 ανδρών, αυτά τα υποβρύχια αντιπροσώπευσαν μια σημαντική αύξηση στην αυτοδυναμία και διάρκεια των επιχειρήσεων. Αυτό επίσης σημάδεψε την έναρξη μιας 13-χρόνων περιόδου στην οποία το Ελληνικό Ναυτικό λειτουργούσε αποκλειστικά πρώην Αμερικάνικα υποβρύχια, μια περίοδο κατά την διάρκεια της οποίας δυνατοί δεσμοί αναπτύχθηκαν μεταξύ του Ελληνικού και του Αμερικάνικου. Ναυτικού

Στις 26 Φεβρουαρίου του 1965, το πρώην USS SCABBARD FISH (SS-397) παραδόθηκε στην Ελλάδα με το όνομα Υ/Β ΤΡΙΑΙΝΑ. Το ΤΡΙΑΙΝΑ ήταν ένα υποβρύχιο τύπου «Balaο» το οποίο είχε αναβαθμισθεί σαν Fleet Snorkel Submarine προ της παραδόσεώς του. Το 1968, το Υ/Β ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ παροπλίστηκε και επιστράφηκε στο Αμερικανικό Ναυτικό όπου και βυθίστηκε σαν στόχος κατά τη διάρκεια ασκήσεων του Έκτου Στόλου.

Το 1971, το Ελληνικό Ναυτικό πήρε την απόφαση, η οποία οδήγησε στην παρούσα δομή του. Ήταν τότε κατανοητό ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα κατασκεύαζαν νέα ντιζελοκίνητα υποβρύχια. Παρομοίως ήταν κατανοητό ότι η ατομική ενέργεια δεν ήταν πρακτική επιλογή για τους Έλληνες. Τα έξοδα ήταν πάρα πολλά και η λειτουργία στην Ανατολική Μεσόγειο δεν απαιτούσε την αυτοδυναμία και την διάρκεια εν καταδύσει που παρέχει η ατομική πρόωση. Το Ελληνικό Ναυτικό παρέλαβε το πρώτο από τα τέσσερα συμβατικά υποβρύχια τύπου -209/1100 Diesel-Electric κατασκευασμένο στο Κίελο από την HDW. Ενεργοποιήθηκε με το όνομα Υ/Β ΓΛΑΥΚΟΣ (S-110), προς τιμή του προηγούμενου Υ/Β και είναι 1207 τόνους εκτοπίσματος εν καταδύσει, με μέγιστη ταχύτητα 22 κόμβους και πλήρωμα 31 άνδρες. Όπως τα άλλα Γερμανικής κατασκευής υποβρύχια η Ελλάδα είναι εξοπλισμένη και με Αμερικάνικης κατασκευής όπλα, συμπεριλαμβανόμενου του υποβρύχιου εκτοξευτήρα Harpoon. Δεδομένου ότι ήταν σκόπιμο να διατηρηθούν οι στενοί δεσμοί με τις Ηνωμένες Πολιτείες, η Ελλάδα παρέλαβε το 1972 το πρώην USS HARDHEAD (SS-365), ένα Guppy ΙΑ με το όνομα Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (SS- 114). Το 1973 παρελήφθη ένα Υ/Β Guppy ΙΙΙ, πρώην USS RAMORA (SS-487), με το όνομα Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ (S-115). Το 1976, το Υ/Β ΠΟΣΕΙΔΩΝ παροπλίστηκε για ανταλλακτικά ώστε να κρατηθούν το δύο «Guppys» σε λειτουργία.

Το 1979-1980 προσκτήθηκαν από το Ελληνικό Ναυτικό 4 επιπλέον υποβρύχια τύπου – 209 μιας προηγμένης εκδόσεως (ΤΥΠΟΣ – 209/1200), ανεβάζοντας την γερμανικής κατασκευής δύναμη υποβρυχίων στα οκτώ. Το 1980, το ΤΡΙΑΙΝΑ παροπλίστηκε για εκπαιδευτική χρήση Η Ελληνική Ναυτική Δύναμη πλέον αποτελούνταν από 10 πλοία: 8 Γερμανικά, 2 Αμερικάνικα. Αλλά ο χρόνος και η έλλειψη ανταλλακτικών έπαιξαν το ρόλο τους στα Guppys. Το ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ και το ΚΑΤΣΩΝΗΣ παροπλίστηκαν το 1993, το οποίο παροπλίστηκε πολύ

αργότερα από τα αδελφά πλοία στον Αμερικάνικο στόλο. (Μία ιστοσελίδα βετεράνων του USS RAMORA ισχυρίζεται ότι ήταν το τελευταίο WWII πλοίο, το οποίο απενεργοποιήθηκε). Οι Ελληνικές Υποβρύχιες Δυνάμεις μετά από αυτήν την περίοδο λειτούργησαν με καθαρά ευρωπαϊκό υλικό, εκτός από συγκεκριμένους εντοπιστές και όπλα.

Μελλοντική Δύναμη

Το μέλλον των Ελληνικών Υποβρύχιων Δυνάμεων συνεχίζει να δείχνει αποφασιστικά Ευρωπαϊκό. Με την αγορά του Σουηδικού κατασκευαστή υποβρυχίων Kockums, η HDW είναι τώρα η κυρίαρχη δύναμη στη diesel -κινητή υποβρύχια αγορά, με συμβόλαια με τη Γερμανία, Ιταλία, Κορέα και Ελλάδα. Η Ελλάδα θα είναι η πρώτη που θα παραλάβει τον Τύπο-214, ο οποίος επιπρόσθετα με την αναερόβια πρόωση (AIP) , θα χρησιμοποιήσει κύτταρα καυσίμων αντί για μηχανές diesel για να επαναφορτίζει μπαταρίες εν κινήσει (αν και θα είναι ακόμα εξοπλισμένο με γεννήτριες diesel). Το πρώτο υποβρύχιο κατασκευάζεται στη Γερμανία και θα λειτουργήσει ως το τρίτο Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ στο τέλος του 2005. Τα άλλα τρία υποβρύχια θα κατασκευαστούν στα Ελληνικά Ναυπηγεία στο Σκαρμαγκά , Ελλάδα, τα οποία αγόρασε η HDW Ferrostaal Essen το 2002. Η Ελλάδα έχει διαπραγματευτεί με Αμερικάνικες Εταιρείες όσον αφορά όπλα για αυτά τα υποβρύχια. Αυτά τα υποβρύχια έχουν σχεδιαστεί με οκτώ 53,3 εκατοστά τορπιλοσωλήνες από τους οποίους τέσσερις έχουν δυνατότητα βολής K/B HARPOON. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, δεν είναι ξεκάθαρο αν παλιότερα πλοία, από τα οποία όλα έχουν αναβαθμιστεί, θα απενεργοποιηθούν για να ελευθερώσουν λειτουργικά έξοδα για τα πιο καινούργια. Και φυσικά υπάρχει πάντα η πιθανότητα μεταπώλησης, αν και δεν έχει υπάρξει πρακτική της Ελλάδος στο παρελθόν. Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι φυσικό ότι η Ελλάδα θα κοιτάξει προς τους Ευρωπαίους εταίρους της για την απόκτηση οπλικών συστημάτων. Αλλά είναι επίσης εμφανές ότι η Ελλάδα θα σκεφτεί σοβαρά την απόκτηση Αμερικάνικης κατασκευής ντιζελοκίνητων υποβρυχίων αν υπάρξουν κάποια για αγορά. Αμερικάνικες κατασκευαστικές εταιρείες έχουν σκεφθεί προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά η κοινή λογική ήταν ότι το φθηνό Ρωσικό KILO θα κατακλύσει την αγορά. Στην πραγματικότητα οι περισσότεροι αγοραστές έχουν απορρίψει το KILO (πιο πρόσφατα η Νότια Κορέα η οποία έχει βλέψεις για τον τύπο - 214s). Η πραγματικότητα είναι ότι η HDW/Kockums έχει πάρα πολύ καλό προβάδισμα στο σχεδιασμό στο AIP και στις νέες συμβατικές τεχνολογίες. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις γεωγραφικές πραγματικότητες, η Ελλάδα θα συνεχίσει να αφιερώνει σημαντικούς οικονομικούς πόρους στις Υποβρύχιες Δυνάμεις. Ενώ ο στόλος επιφανείας έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες να διαθέτει πλοία για να επιχειρούν έξω από τη Μεσόγειο προς υποστήριξη του Αμερικάνικου Συνασπισμού στην Επιχείρηση Εξασφάλισης Ελευθερίας (το πρώτον για το Ελληνικό Ναυτικό), οι Υποβρύχιες Δυνάμεις δεν θα έχουν αυτή τη δυνατότητα. Αλλά είναι πιθανό να γίνουν η πιο αποτελεσματική δύναμη στην καταπολέμηση των απειλών που δέχεται η ίδια η Ελλάδα. Είναι σημαντικό και για τους δυο, και τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ελλάδα να διατηρήσουν στενές επαφές μεταξύ

των υποβρυχίων δυνάμεων κοινοτήτων τους, ασχέτως από την πηγή προσκλήσεως της Ελληνικής Υποβρυχίου Δυνάμεως.

**INSTITUT DE RELATIONS INTERNATIONALES ET STRATEGIQUES
(IRIS)
www.iris-france.org**

The IRIS is a French research centre for international and strategic studies. Its team of experts, its networks and the quality of the analyses it conducts make the IRIS a privileged corporate partner for international development and a credible interlocutor for institutions.

Established in 1991 and directed by Pascal Boniface, the activities of the IRIS cover four main sectors:

- Strategic studies for institutions and companies
- Organisation of events
- Professional and initial training
- Publication of works on international issues

The IRIS team is made up of approximately forty members, over half of whom are experts in their fields. Through its various exchanges with foreign research centres, the IRIS has been successful in building a network of experts across the world and thereby broadening its scope of activity.

The IRIS is an entirely independent association, pursuant to French 'Loi 1901' legislation. It is financed by public (research studies, consultation notes) and private contracts (sponsoring, consulting).

IRIS CONSULTING

On behalf of companies and public organisations, the IRIS compiles strategic notes and in-depth research studies, valuable assets to assist with decision-making in terms of international development.

IRIS FORMATIONS

The IRIS offers two types of training: professional training intended for people who have already entered professional life, and private higher initial training intended for students.

Professional training : the IRIS offers advanced training programmes, accessible in terms of continuous professional training and aimed at company executives, parliamentary assistants and journalists, as well as senior members of the public or diplomatic services.

Masters on international issues : the objective is to offer students high-level training that will lead to diplomas and professional skills, thereby providing

veritable gateways into professional life. This training enables students to acquire a solid understanding of economic, political and diplomatic issues at an international level and a training in line with the expectations of the professional world.

IRIS COLLOQUES

The IRIS organises numerous events every year. They are more or less restricted, depending on the themes introduced. "Les Journées européennes de Lille-Nord Pas de Calais" take place in the form of a think tank, uniting top-level French and foreign personalities, who enjoy a day of debate concerning the economic, political and cultural objectives of the European Union. "Les Conférences stratégiques annuelles" gather political, economic and military decision-makers, and journalists, both French and foreign, and allows a pertinent exchange of ideas related to the key issues of current international events. "The challenges of the Arab world" in partnership with l' Institut du monde arabe, gather intellectuals of very high level to debate together on the challenges and the economic, strategic projections and policies of the Arab world.

IRIS PUBLICATIONS

The Institute publishes a Yearbook (L'Annee strategique) on economic and strategic matters that has emerged as a reference on the international issues. The institute also publishes a quarterly review (La revue internationale et strategique) that contains debates between specialists, articles looking at the predominant analysis from a fresh and often novel angle, interviews with personalities, etc.

Μετά τις Βρυξέλλες, τι;

Του Ευάγγελου Τέμπου, Διδάκτορος Ιστορίας-Στρατηγικού Αναλυτή¹

Στα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Κορυφής² που έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες στις 17-18 Δεκεμβρίου 2004 αποφασίστηκε ότι, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Κορυφής του Ελσίνκι το 1999, η μέχρι πρότινος υποψήφια προς ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Τουρκία, μπορεί να αρχίσει την έναρξη διαπραγματευτικού διαλόγου με την Ευρωπαϊκή Ένωση με σκοπό την πλήρη ένταξη της χώρας στην ΕΕ. Η ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων ορίστηκε για την 3η Οκτωβρίου 2005 κατά τη διάρκεια της Βρετανικής Προεδρίας της ΕΕ.

Συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Κορυφής του Δεκεμβρίου αποφάσισε, σύμφωνα με την έκθεση και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής³, ότι «η Τουρκία πληροί επαρκώς τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης ώστε να αρχίσουν διαπραγματεύσεις» εφόσον τεθούν σε ισχύ τα έξι νομοθετήματα που έχει εγκρίνει η Επιτροπή. Βέβαια δεν υπήρξε αναφορά στα οικονομικά κριτήρια που θεσπίζονται με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Μαάστριχτ) το 1992 αλλά, αναμφίβολα τα πολιτικά κριτήρια παίζουν πρωτεύοντα ρόλο.

Αναμφίβολα, όπως παραδέχεται το κείμενο των συμπερασμάτων η διαδικασία έναρξης του προενταξιακού διαλόγου καθώς και η συνολική διαπραγματευτική πορεία της Τουρκίας μέχρι την πλήρη ένταξή της θα βρίσκεται υπό την στενή παρακολούθηση της Επιτροπής η οποία καλείται, άλλωστε, να υποβάλλει τακτικά στο Συμβούλιο εκθέσεις για την πρόοδο της διαδικασίας. Ούτε βέβαια προεξοφλείται η ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η διαδικασία αυτή είναι ανοιχτή, χωρίς εξασφαλισμένο αποτέλεσμα για την γείτονα χώρα και μπορεί η ενταξιακή διαδικασία να ανασταλεί, να διακοπεί ή να επιμηκυνθεί εάν υπάρξουν σοβαρές παραβιάσεις από την πλευρά της Τουρκίας. Παρόλη την επιφύλαξη που αποτυπώνεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Κορυφής για την πιθανότητα να αναστραφεί η πολιτική μεταρρύθμιση που έχει αρχίσει εδώ και καιρό στην Τουρκία με σκοπό των εξευρωπαϊσμό της τουρκικής κοινωνίας και του πολιτικού συστήματος και την φιλελευθεροποίηση των θεσμικών παραγόντων στο τουρκικό κράτος, η επιτυχία της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής στην συγκεκριμένη σκηνή δεν μπορεί παρά να αναγνωρισθεί.

Η τουρκική πολιτική πέτυχε έναν εξαιρετικά δύσκολο στόχο όταν μάλιστα υπήρχαν και συνεχίζουν να υπάρχουν πολλές αμφιβολίες σε πολλές χώρες της Ευρώπης για το κατά πόσο η Τουρκία πραγματικά επιθυμεί και ταυτόχρονα δύναται να προβεί στις απαραίτητες και επιτακτικές και δαπανηρές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται. Σύμφωνα με αρκετούς υποστηρικτές της τουρκικής προσπάθειας ο εξ ανατολών γείτονας προχωρεί σε μία εκ βαθέων (αν

και αργόσυρτη) μεταρρυθμιστική πολιτική των θεσμικών φορέων του κράτους, της κοινωνίας, της πολιτικής, της οικονομίας, του εμπορίου κτλ. η οποία θα έχει συνέχεια και συνέπεια και θα είναι ευρείας μορφής και ουσιαστική.

Σύμφωνα με αυτούς που αντιτίθενται στην τουρκική επιλεξιμότητα η τουρκική κίνηση αυτή αποτελεί ένα περίτεχνο τέχνασμα του «επιτήδειου ουδέτερου» ή «οξυδερκή διπλωμάτη» με απώτερο σκοπό η Τουρκία να αποσπάσει μονάχα τα οφέλη της έναρξης και ένταξης μεταγενέστερα στην ΕΕ, χωρίς ουσιαστικά να μεταβάλλει- και να αποβάλλει εν μέρει- τα βασικά χαρακτηριστικά της τουρκικής πολιτικής και κοινωνίας. Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες υπάρχει μία σημαντική ομάδα ατόμων που αντιτίθενται στην Τουρκική υποψηφιότητα και υποστηρίζουν ότι η μεταρρυθμιστική πολιτική που έχει εκκινήσει εδώ και τρία περίπου χρόνια στην Τουρκία αποσκοπεί στο αποσπάσει η Τουρκία όλα τα πολιτικά, διπλωματικά, στρατηγικά, οικονομικά, εμπορικά και επιχειρηματικά, οφέλη μίας ένταξης στην Ευρωπαϊκή οικογένεια χωρίς ωστόσο να μεταβάλλει -και να υιοθετήσει αντίστοιχα Ευρωπαϊκά- κάποια χαρακτηριστικά της Τουρκικής κοινωνίας και διοίκησης με αποτέλεσμα η απαραίτητη μεταμόρφωση και φιλελευθεροποίηση τόσο της τουρκικής κοινωνίας όσο και του τουρκικού κράτους να παραμένει ένα νεκρό γράμμα.

Στην Τουρκία συνεχίζουν να υπάρχουν και να συμβιώνουν, όχι πάντοτε ομαλά, δύο κέντρα εξουσίας, η νόμιμη κυβέρνηση που προήλθε από τις εκλογές της 3ης Νοεμβρίου 2002 με πολύ μεγάλο ποσοστό (34,3%), έχοντας συσπειρώσει τη λαϊκή αποδοκιμασία κατά των παλαιών και δοκιμασμένων πολιτικών κομμάτων (τα περισσότερα από τα οποία δεν κατάφεραν να εισέλθουν στην τουρκική εθνοσυνέλευση, απόρροια του απαγορευτικού ορίου του 10%) και η γραφειοκρατική θεσμική εξουσία, που ουσιαστικά μεταφράζεται στο Υπουργείο Εξωτερικών αλλά κυρίως στη πολιτικο-στρατιωτική εξουσία, με κύριο και νομικά κατοχυρωμένο το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας (TGS). Το δεύτερο είναι αυτό που αποφασίζει για τη σχεδίαση και υλοποίηση της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής της Τουρκίας και διαμορφώνει τις προϋποθέσεις, τις ανάγκες και τις απαιτήσεις, οι οποίες μετά -ευσχίμως τις περισσότερες φορές- παραδίδονται στην πολιτική εξουσία για την εφαρμογή τους, διαφορετικά επιβάλλονται στην πολιτική εξουσία, όπως άλλωστε απέδειξε το τελευταίο συγκαλυμμένο πραξικόπημα του στρατού το 1998 με το οποίο κηρύχθηκε παράνομο το τότε κυβερνών φιλο-ισλαμικό κόμμα του Νετσεμετίκ Ερμπακάν, το «Ρεφάχ» (Κόμμα Ευημερίας) πρόγονος του σημερινού κόμματος της «Δικαιοσύνης και της Ανάπτυξης». Μέσα σε αυτό το πολύπλοκο και τις περισσότερες φορές αντιπαραγωγικό και αντιφατικό δυαδικό σύστημα διοίκησης και ιεραρχίας εμπεριέχονται και οι σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας και Τουρκίας-Κύπρου.

Αυτοί που υποστηρίζουν την ανωτέρω διαπραγματευτική γραμμή, πιστεύουν ότι το τουρκικό «βαθύ κράτος», το «Derin Devlet» στο οποίο συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το σώμα των αξιωματικών, τα δύο ανωτέρω θεσμικά κέντρα εξουσίας, οι ακροδεξιές οργανώσεις, «οι Γκρίζοι Λύκοι», τα ακροδεξιά κόμματα,

όπως το «Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης» του Ντεβλέτ Μπαχτσελί καθώς βέβαια και οι μυστικές υπηρεσίες της Τουρκίας (MIT) δεν έχει πραγματικά μεταμορφωθεί, ούτε επιθυμεί να εξευρωπαϊσθεί, αλλά ουσιαστικά έχει προβεί σε μία συμφωνία με την πολιτική σκηνή στην Τουρκία και συγκεκριμένα με το κυβερνών φιλο-ισλαμικό κόμμα με σκοπό την φαινομενική του και επιφανειακή συρρίκνωση και αποδυνάμωση αλλά όχι βέβαια στην πραγματικότητα. Το «βαθύ κράτος» στην Τουρκία δεν ενδιαφέρεται για την ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ παρά για την συνέχιση της κηδεμονίας της πολιτικής και οικονομικής ζωής της Τουρκίας και τον απόλυτο έλεγχο που ασκεί επί όλων των πολιτικών στην γείτονα χώρα, καθώς και στην δυνατότητά του να επηρεάζει καταλυτικά τις αποφάσεις αυτών. Το «βαθύ κράτος» δεν εναντιώνεται στην ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο βαθμό που κάτι τέτοιο δεν έρχεται σε σύγκρουση με τα συμφέροντά του και τις επιδιώξεις του. Δυστυχώς όμως, η ένταξη της Τουρκίας στη ΕΕ συνεπάγεται επώδυνες παραχωρήσεις και εκχωρήσεις εξουσίας και δικαιωμάτων στην πολιτική σκηνή της Τουρκίας και μεγάλη αποδυνάμωση του «βαθύ κράτους» με ταυτόχρονες μεταμορφώσεις στην κοινωνία και στους ευρύτερους θεσμούς στην Τουρκία με αποτέλεσμα μία τέτοια ουσιαστική μεταβολή να έρχεται σε σύγκρουση με τις επιδιώξεις και τα συμφέροντα του πολιτικο-στρατιωτικού κατεστημένου και όλων των άλλων τμημάτων του «βαθύ κράτους».

Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται και από τις πολλές παρασκηνιακές συγκρούσεις με το κυβερνών κόμμα αλλά και από τις αντιδράσεις που υπάρχουν στο εσωτερικό της Τουρκίας για μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση και εξευρωπαϊσμό της Τουρκικής κοινωνίας. Τα πρόσφατα νομοθετικά πακέτα που έχουν ορθώς υιοθετηθεί στην Τουρκία από την παρούσα κυβέρνηση σε μία προσπάθεια για μεγαλύτερη εναρμόνιση και σύγκληση με τα Ευρωπαϊκά ιδεώδη συναντούν πολλές δυσκολίες στην εφαρμογή τους και αυτή είναι επιλεκτική πολλές φορές, ενώ υφίστανται αρκετές παλινδρομήσεις και αμφιταλαντεύσεις.

Όπως είχαμε προνοήσει σε προηγούμενο άρθρο μας, δεν επρόκειτο να γίνει καμία ουσιαστική αναφορά στις ελληνο-τουρκικές σχέσεις, στα συμπεράσματα του πρόσφατου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ούτε βέβαια να ληφθούν υπόψη οι πρόνοιες των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ελσίνκι το 1999 σύμφωνα με τα οποία οι ελληνο-τουρκικές διαφορές θα πρέπει να επιλυθούν ειρηνικά και με βάση το διεθνές ισχύον δίκαιο. Το τουρκικό κατεστημένο πρέπει επίσης να αναγνωρίσει επίσημα, ότι ο μοναδικός τρόπος επίλυσης διακρατικών διαφορών είναι οι ήδη διεθνώς αναγνωρισμένοι θεσμοί, του Διεθνούς Δικαστηρίου, του πολύ πρόσφατου Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, καθώς και οι κοινώς αποδεκτοί τρόποι εξωδικαϊκής επίλυσης διαφορών. Η Τουρκία πρέπει να σέβεται και να τηρεί τις διεθνείς συνθήκες στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος και να αποκηρύξει την βία και την απειλή αυτής ως τρόπο επίλυσης διακρατικών συγκρούσεων. Στα συμπεράσματα του πρόσφατου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών δεν γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στις ελληνο-τουρκικές σχέσεις και στις σχέσεις Τουρκίας-Κύπρου, ούτε καν στην παρατεταμένη κατοχή του 37% του Κυπριακού

εδάφους, ούτε στην επιτακτική ανάγκη αναγνώρισης από την Τουρκία ενός άλλου μέλους της ΕΕ, της Κύπρου, από το οποίο αναμένεται να δώσει την θετική του ψήφο για την ένταξη της Τουρκίας. Η μόνη ισχυρή και έμμεση αναφορά στην Κύπρο γίνεται για την απόφαση της Τουρκίας να επεκτείνει την Συμφωνία της Άγκυρας και με τα δέκα νέα μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, πριν από την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων στις 3 Οκτωβρίου 2005, κάτι που για πολλούς συνεπάγεται και την έμμεση κατ' ελάχιστο αναγνώριση της Κυπριακής δημοκρατίας. Στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών γίνεται επανάληψη των γενικών εκκλήσεων για την ειρηνική διευθέτηση των διακρατικών διαφορών μέσω παραδεκτών και αναγνωρισμένων τρόπων επίλυσης εδαφικών και όχι μόνον διαφορών και στη ανάγκη καλής γειτονίας, κάτι που όμως δεν είναι δεσμευτικό για την γείτονα όπως πολλάκις έχει αποδεχθεί στο παρελθόν.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική, ορθώς και ταχέως, καθώς και η αντίστοιχη Κυπριακή, στην προσπάθεια να φανούν αρωγοί της προσπάθειας να ενισχύσουν τον φιλοδυτικό προφίλ της κυβέρνησης Ερντογάν και να ενισχύσουν αφενός τον φιλολαϊκό χαρακτήρα της και αφετέρου τις προσπάθειες αυτής για ουσιαστικές και βαθιές τομές στην κοινωνία και στο κράτος, αποδέσμευσαν την προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού και των διμερών ελληνο-τουρκικών επαφών από την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Η Ελλάδα και η Κύπρος αποσκοπούν να υποστηρίξουν την δυναμική Ερντογάν να επιβληθεί στο πολιτικο-στρατιωτικό κατεστημένο μειώνοντας τα δικαιώματα επιρροής και επιβολής τους στις Τουρκικές κυβερνήσεις και ενδυναμώνοντας την διαπραγματευτική θέση του Ερντογάν απέναντι στο ΤΓΣ και στο τουρκικό γραφειοκρατικό κατεστημένο που αντιτίθενται σφόδρα σε αλλαγές που θα περιορίσουν την ισχύ τους και θα μειώσουν, την εκ του Μουσταφά Κεμάλ, προπατορική, κατ' αυτούς, εξουσία και επιρροή τους.

Η Τουρκία οφείλει να αναγνωρίσει την ελληνική αυτή υποστήριξη και να προβεί σε αντίστοιχες πράξεις που θα βελτιώσουν ουσιαστικά και αισθητά τις διμερείς μας σχέσεις. Αντίθετα, η αύξηση αριθμητικά και ποιοτικά των αεροπορικών παραβάσεων και παραβιάσεων του Εθνικού Εναέριου Χώρου και των Ελληνικών χωρικών υδάτων, ειδικότερα στην περιοχή της Καλύμνου, αποδεικνύουν ότι το «βαθύ κράτος» αντιδρά ριζικά στην προσπάθεια αποδυνάμωσής του και αρνείται να συμβαδίσει με τις πολιτικές αποφάσεις της κυβέρνησης Ερντογάν. Αντίστοιχα, φαίνεται ότι ο τελευταίος, βρίσκεται, αν και ενισχυμένος ύστερα από την επιτυχία των Βρυξελλών, σε μειονεκτική θέση έναντι του τουρκικού γραφειοκρατικού κατεστημένου και όλων όσων αντιτίθενται στην Ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας. Εκτός βέβαια εάν λάβουμε υπόψη μας την επιχειρηματολογία όλων όσων ισχυρίζονται ότι οι πολιτικές κυβερνήσεις στην Τουρκία και το στρατιωτικό κατεστημένο είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος που αποβλέπουν ουσιαστικά στο να αποκομίσουν όσα περισσότερα οφέλη μπορούν από τις Βρυξέλλες χωρίς ανταποδοτικά τέλη.

Εάν όμως δεν ισχύει κάτι τέτοιο και οι προσπάθειες της κυβέρνησης Ερντογάν προς εξευρωπαϊσμό και σύγκληση προς τα κοινοτικά ιδεώδη είναι πραγματικά γνήσιες, και η επιθυμία του καθώς και του υπόλοιπου πολιτικού κόσμου για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ειλικρινής, παραμένει άγνωστο μέχρι ποίου σημείου θα καταφέρει (ή θα επιτρέψουν) ο πρωθυπουργός της Τουρκίας να μεταβάλλει και να μεταμορφώσει τόσο το Τουρκικό κράτος, όσο και την κοινωνία χωρίς τίξει - τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό- τα κατοχυρωμένα δικαιώματα του σώματος των αξιωματικών στην Τουρκία, έτσι ώστε να μην τους εξαναγκάσει σε μια ακόμη ανοιχτή ή συγκαλυμμένη συνταγματική εκτροπή, που ουσιαστικά θα εκτρέψει την γείτονα χώρα από την ευρωπαϊκή της πορεία, προς διάφορες άλλες ατραπούς, με βαθύτατες συνέπειες όχι μόνο για την ίδια την χώρα αλλά και τους γείτονες αυτούς.

Άλλωστε, στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών διατυπώνεται ανάγλυφα η Ευρωπαϊκή δυσπιστία στην αδυναμία πλήρους, ολοκληρωτικής και ουσιαστικής (και τα τρία σωρευτικά) μεταρρύθμισης χωρίς παλινωδίες, διακοπές και αναστροφές, κάτι που θα επιφέρει το τερματισμό ή στην καλύτερη περίπτωση την αναστολή της διαδικασίας ένταξης. Χωρίς να θέλουμε να αποδειχθούμε σε Κασσάνδρες, μήπως στα συμπεράσματα αυτά, δημιουργήθηκε το κατάλληλο άλλοθι που επιθυμεί το «βαθύ κράτος» για να «λοξοδρομήσει» την Τουρκία ;

¹Το άρθρο παραδόθηκε στην σύνταξη για δημοσίευση στις 25 Φεβρουαρίου 2005.

²Βλέπε έγγραφο 16238/04, 17/12/2004

³Βλέπε έγγραφο COM (2004) 656 Τελικό, 6/10/2004 και SEC (2004) 1201, 6/10/2004

ΟΙ ΔΟΡΥΦΟΡΟΙ ΩΣ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ ΙΣΧΥΟΣ

Του Ταξίαρχου ε.α. Π. Λεονάρδου

Την 18-3-1965 ο Alexei Leonov ήταν ο πρώτος άνθρωπος που περπάτησε στο διάστημα και την 20-7-1969 ο Neil Armstrong ήταν ο πρώτος άνθρωπος που περπάτησε στη Σελήνη. Από τότε οι συνεχείς διαστημικές αποστολές και η αλματώδης τεχνολογική εξέλιξη έφεραν το διάστημα στην «προέκταση» της γης. Τα νέα μοντέλα επικοινωνιών στηρίζονται όλο και περισσότερο στις υπηρεσίες του διαστήματος ενώ τίποτα στη γη δεν ξεφεύγει από το δορυφορικό «μάτι». Ήδη η διαστημική τεχνολογία έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής των πολεμικών συγκρούσεων μέσω δορυφόρων και χωρίς αμφιβολία, είμαστε μπροστά σε ριζικές ανατροπές στην στρατηγική και την γεωπολιτική.

Τεχνικά Στοιχεία Δορυφόρων

Οι δορυφόροι με βάση τις ανάγκες που εξυπηρετούν, είναι δυνατό να τους κατατάξουμε σε τρεις μεγάλες κατηγορίες. Δορυφόροι παρατήρησης γης, τηλεπικοινωνιακοί και δορυφόροι εντοπισμού θέσης και πλοήγησης. Οι τροχιές των δορυφόρων και τα ύψη από την επιφάνεια της θάλασσας ποικίλλουν ανάλογα με το σκοπό τους. Έτσι οι δορυφόροι παρατήρησης γης περιστρέφονται σε χαμηλές τροχιές 150-5.000 χλμ κυρίως, όταν χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση και υποκλοπή σημάτων, καθώς και για μετεωρολογικούς και γεωδαιτικούς σκοπούς, ενώ οι τηλεπικοινωνιακοί περιστρέφονται σε γεωσύγχρονη τροχιά δηλαδή σε ύψη 35.000 χλμ και οι εντοπισμού θέσης και πλοήγησης σε ημισύγχρονη τροχιά και ύψη περίπου 20-23.000 χλμ.

Οι δορυφόροι με γεωσύγχρονη τροχιά καλούνται γεωστατικοί όταν περιστρέφονται στο ύψος του Ισημερινού με περίοδο 24 ωρών, φορά και ταχύτητα με αυτή της περιστροφής της γης και έτσι φαίνονται σαν σταθεροί σε σχέση με το σημείο παρατήρησής τους στη γη. Το γεγονός αυτό τους βοηθά να καλύπτουν τηλεπικοινωνιακά κάποιες περιοχές χωρίς διακοπή. Αυτό σε αντιδιαστολή με τους δορυφόρους παρατήρησης, οι οποίοι ενεργώντας τηλεπισκόπηση για φωτογραφήσεις έχουν χρόνο επανέπισκεψης ενός συγκεκριμένου σημείου, στην καλύτερη περίπτωση, από μία έως τέσσερις ημέρες. Βέβαια αυτό είναι και το μειονέκτημά τους προς το παρόν, να μην είναι δηλαδή κατάλληλα για εκμετάλλευση των δεδομένων τους σε στρατιωτικές επιχειρήσεις πραγματικού χρόνου (real time operations).

Ο χρόνος ζωής ενός δορυφορικού συστήματος εξαρτάται κυρίως από την τροχιά και τον εξοπλισμό του δορυφόρου (φορτιστές μπαταριών, ποσότητα καυσίμων κ.λ.π.). Σήμερα οι γεωστατικοί δορυφόροι έχουν προσδόκιμο ζωής 10-15 έτη ενώ οι χαμηλής τροχιάς 5-7 έτη και όσο πλησιάζουν τη γη τόσο μικραίνει ο χρόνος ζωής τους, λόγω των μεγαλύτερων φθορών που αντιμετωπίζονται.

Δορυφορικές Επικοινωνίες - Επισκόπηση

Ένα τυπικό δορυφορικό σύστημα επικοινωνιών ή τηλεπισκόπησης αποτελείται από δύο κύρια τμήματα : το διαστημικό και το επίγειο. Στην περίπτωση των τηλεπικοινωνιακών δορυφόρων πρέπει να τονισθεί ότι παρέχουν εγγυημένες συνδέσεις, επειδή εξασφαλίζουν την οπτική επαφή που απαιτείται για την αναμετάδοση των ραδιοκυμάτων που χρησιμοποιούνται στις τηλεπικοινωνίες. Ο καλός συνδέεται με τον επίγειο σταθμό που τον εξυπηρετεί. Ο επίγειος σταθμός «φαίνεται» από δορυφόρο στον οποίο στέλνει το σήμα. Αυτός αναμεταδίδει σε άλλο δορυφόρο, ο οποίος «βλέπει» τον επίγειο σταθμό που εξυπηρετεί τον καλούμενο και του μεταδίδει το σήμα. Τρεις γεωστατικοί δορυφόροι σε Ισημερινή τροχιά είναι δυνατόν να καλύψουν το σύνολο της γήινης επιφάνειας. Δυστυχώς η χώρα μας στερείται δορυφορικών επικοινωνιών αν και τελευταία διαθέτει τηλεπικοινωνιακό δορυφόρο τον HELLAS-SAT.

Σε σχέση με την τηλεπισκόπηση αφού ο δορυφόρος επισκεφθεί το προς φωτογράφιση σημείο, στην συνέχεια η εικόνα μεταδίδεται στον επίγειο σταθμό από όπου γίνεται η φωτοερμηνεία και η διανομή της. Πέραν του προβλήματος της επανεπίσκεψης που διατυπώθηκε παραπάνω πρέπει να επιλυθεί, από πλευράς διαδικασίας, το πρόβλημα της βελτίωσης του χρόνου λήψης των εικόνων ώστε αυτές να φθάνουν έγκαιρα στον χρήστη. Το πρόβλημα αυτό επιλύεται είτε με ειδική συμφωνία με τον ιδιοκτήτη του επιγείου σταθμού (ιδιοκτησίας μιας εταιρείας ή άλλου κράτους) για προνομιακή μεταχείριση σε εμπορική βάση είτε και το καλύτερο, με την απόκτηση ιδιόκτητου δορυφόρου και μάλιστα κινητού ώστε να επιτυγχάνεται η επιβιωσιμότητα του συστήματος σε περίπτωση κρίσης ή πολέμου. Η χώρα μας πρόσφατα εισήλθε στο πρόγραμμα «HELIOS-2», που είναι το μοναδικό στρατιωτικό δορυφορικό σύστημα της Ευρώπης και συμμετέχει στην κοινοπραξία στην οποία τον πρώτο λόγο έχει η Γαλλία. Όμως για να επιτύχουμε καλύτερα αποτελέσματα θα πρέπει να προχωρήσουμε και στην προμήθεια επίγειων σταθμών.

Οι διαστημικοί δορυφόροι επομένως δύνανται να θεωρηθούν ως σημαντικοί πολλαπλασιαστές ισχύος και η εκμετάλλευση του διαστήματος θα πρέπει να είναι επαρκής για τις σύγχρονες Ένοπλες Δυνάμεις.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ

Η Ελλάδα δεν μπορεί και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να αναγνωρίσει μακεδονικό κράτος. Τουναντίον έχει υποχρέωση να αγωνιστεί με σθένος και με πείσμα για τα ιερά και τα όσια του Ελληνισμού τα οποία οι Σλαβομακεδόνες με τα ψεύδη τους προσπαθούν να σφετερισθούν.

Από τον υποστράτηγο ε.α. στρατηγικό αναλυτή Δημήτριο Θ. Καντερέ

Τον τελευταίο καιρό έρχονται στο φως της δημοσιότητας πληροφορίες οι οποίες φέρνουν την Ελλάδα να συμφωνεί ή ακόμη και να προτείνει η Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ) να ονομαστεί "Νέα Δημοκρατία της Μακεδονίας-Σκόπια". Σ' αυτή την απόφαση φέρεται να έχει οδηγηθεί η ελληνική κυβέρνηση μετά την από τις ΗΠΑ, τον Νοέμβριο 2004, αναγνώριση του κράτους των Σκοπίων ως "Δημοκρατία της Μακεδονίας". Μία απόφαση που δημιουργεί το ενδεχόμενο οι Σλαβοσκοπιανοί να επιτύχουν την από τον ΟΗΕ αναγνώριση του κράτους τους με το όνομα αυτό.

Η από την αμερικανική κυβέρνηση του προέδρου Τζορτζ Μπους παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου και αναγνώριση του κράτους των Σκοπίων ως "Δημοκρατία της Μακεδονίας" αναμφίβολα αποτέλεσε σημαντικό πλήγμα για την Ελλάδα στο εθνικό αυτό θέμα. Η αμερικανική απόφαση η οποία κατέδειξε την αδυναμία της ελληνικής πλευράς να αναδείξει το δίκαιο της, να αντιδράσει έγκαιρα και να προλάβει τη δυσάρεστη αυτή εξέλιξη, έχει ενθαρρύνει τους Σλάβους των Σκοπίων και ενίσχυσε την αδιαλλαξία τους στην εξεύρεση συμβιβαστικής με την Ελλάδα λύσεως στο πρόβλημα του ονόματος του κράτους τους.

Η κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά και τη δυσμενή αυτή εξέλιξη οπωσδήποτε είναι δυσάρεστη και δύσκολη για την Ελλάδα και μέχρι ένα βαθμό δικαιολογεί την απογοήτευση και ακόμη τη σύγχυση στους έχοντες την αρμοδιότητα και ευθύνη για τον χειρισμό του θέματος και τους Έλληνες γενικότερα. Η απογοήτευση και η σύγχυση αυτή είναι που καταδεικνύονται με τις από διάφορες κατευθύνσεις εκφραζόμενες απόψεις σύμφωνα με τις οποίες η Ελλάδα δεν έχει πλέον άλλη επιλογή από το να συμβιβαστεί και να δεχτεί για το κράτος των Σκοπίων ένα όνομα που να περιέχει τη λέξη "Μακεδονία". Το όνομα δε "Νέα Δημοκρατία της Μακεδονίας- Σκόπια" παρουσιάζεται ανώδυνο ή τουλάχιστον λιγότερο επώδυνο από άλλα ονόματα, που κατά καιρούς έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας, και οπωσδήποτε από το να αναγνωρισθεί το σκοπιανό κράτος από τη διεθνή κοινότητα ως "Δημοκρατία της Μακεδονίας".

Η Ουσία του Προβλήματος.

Όλα αυτά όμως είναι μόνο λογικοφανή και δείχνουν άγνοια ή τουλάχιστον παράβλεψη της ουσίας και του πραγματικού περιεχομένου του προβλήματος που αντιμετωπίζει η Ελλάδα και ο Ελληνισμός σχετικά με το όνομα του κράτους των Σκοπίων. Ενός προβλήματος που αφορά άμεσα και ευθέως στην από πάσης πλευράς (ιστορική, πολιτιστική, πολιτισμική, γλωσσική κλπ) τεκμηρίωση της υπόστασης της Ελλάδος, του έθνους και της φυλής των Ελλήνων και κατ'

ακολουθία του Ελληνισμού ως ιστορικο-πολιτισμικής οντότητας και έννοιας. Μίας οντότητας και έννοιας που έλαβε τεράστιες διαστάσεις με το εκπολιτιστικό έργο του Έλληνα Μακεδόνα βασιλιά Αλεξάνδρου του Μεγάλου και αποτέλεσε το βάθρο πάνω στο οποίο θεμελιώθηκε ο σύγχρονος Δυτικός Πολιτισμός. Οι Σλάβοι των Σκοπίων πρώτα από οτιδήποτε άλλο κάτω από τη λέξη "Μακεδονία" του κράτους τους διεκδικούν την κληρονομιά των αρχαίων Μακεδόνων και πρωτίστως το μεγαλείο των επιτευγμάτων του μέγιστου ανδρός στην ιστορία της ανθρωπότητας του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Κατά τους ισχυρισμούς των Σλαβοσκοπιανών το μακεδονικό έθνος- το κατ' αυτούς αρχαιότερο έθνος της Ευρώπης- στην αυτόνομη 2.500 και πλέον ετών ιστορική διαδρομή του ότι δεν είχε καλή σχέση και ακόμη περισσότερο συγγένεια με το ελληνικό έθνος αλλά βρίσκονταν σε διαρκή αντιπαλότητα με αυτό. Συνέπεια αυτής της αέναης αντιπαλότητας μεταξύ των Ελλήνων και των Μακεδόνων είναι η από τους Έλληνες τωρινή κατοχή μεγάλου μέρους του αρχαίου κράτους των Μακεδόνων, με πρώτη τη Θεσσαλονίκη, οι παντοειδείς διωγμοί που υπέστησαν και υφίστανται οι Μακεδόνες στις <<κατεχόμενες>> από την Ελλάδα περιοχές τους και η άρνηση της Ελλάδος να δεχθεί και να αναγνωρίσει το ελεύθερο τμήμα τους ως μακεδονικό κράτος. Αυτή είναι η ουσιώδης και βασική διεκδίκηση των Σλάβων την οποία με την ενεργητικότητα και δραστηριότητά που έχουν παρουσιάσει μετά το 1946 πέτυχαν να την καταστήσουν πειστική σε ένα τμήμα της διεθνούς κοινότητας.

Από τη βασική διεκδίκηση των Σλάβων και τις συνυφασμένες με αυτήν αλτρωτικές σε βάρος των ελληνικών και των βουλγαρικών μακεδονικών εδαφών επιδιώξεις τους ασφαλώς προκύπτει απειλή κατά της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδος. Απειλή που υπό τις σημερινές σε περιφερειακό και παγκόσμιο περιβάλλον διεθνοπολιτικές συνθήκες μπορεί να μην είναι άμεση και σοβαρή, αλλά υπό άλλες συνθήκες και συγκυρίες, οι οποίες δεν αποκλείεται να δημιουργηθούν στο μέλλον, είναι δυνατόν να καταστεί σοβαρή.

Ανεξάρτητα όμως και από το κατά πόσο η σκοπιανή διεκδίκηση μπορεί να μετεξελιχθεί σε σοβαρή απειλή κατά της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδος, και ακόμη αν εξασφαλιστεί ότι η απειλή αυτή δεν θα πραγματοποιηθεί ποτέ, η ουσία και κατά συνέπεια η σοβαρότητα του προβλήματος για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό δεν διαφοροποιείται. Το πρόβλημα παραμένει αναλλοίωτο και συνίσταται στην από τους Σλάβους αμφισβήτηση της υπόστασης του Ελληνισμού.

Κάθε Αναφορά του Ονόματος στη Μακεδονία Αλλοιώνει την Υπόσταση του Ελληνισμού.

Αυτό είναι το πρόβλημα και σ' αυτό το πρόβλημα η Ελλάδα καλείται να δώσει απάντηση με τη θέση της έναντι του ονόματος του κράτους των Σκοπίων. Με βάση την τοποθέτηση του προβλήματος από τους Σκοπιανούς, σύμφωνα με την οποία αυτοί είναι απόγονοι των αρχαίων Μακεδόνων και συνιστούν το ξεχωριστό και διαφορετικό από το ελληνικό, μακεδονικό έθνος, η από την Ελλάδα αναγνώριση οποιουδήποτε ονόματος που θα εμπεριέχει τη λέξη Μακεδονία θα συνεπάγεται την αυτόματη αποδοχή της θέσης αυτής. Αυτό θα συνεπάγεται η όποια ονομασία και ακόμη περισσότερο η νεοεμφανισθείσα "Νέα Δημοκρατία της

Μακεδονίας- Σκόπια".

"Νέα Δημοκρατία" δεν μπορεί να σημαίνει τίποτα άλλο από το ότι υπήρχε και άλλη "παλαιά" Δημοκρατία της Μακεδονίας. Αυτή η παλαιά Δημοκρατία θα ισχυριστούν οι Σλάβοι, και θα έχουν δίκαιο σ' αυτό, ήταν η ΠΓΔΜ της οποίας η νέα θα αποτελεί τη συνέχεια. Με δεδομένο δε ότι αυτοί εμφάνιζαν την ΠΓΔΜ ως το διάδοχο κράτος του κράτους των αρχαίων Μακεδόνων εύλογο θα είναι η "Νέα Δημοκρατία της Μακεδονίας" να αποτελεί τη συνέχεια του κράτους αυτού. Η προσθήκη στο όνομα του τοπικού προσδιορισμού "Σκόπια" δικαιώνει τον ανυπόστατο ισχυρισμό των Σλάβων ότι η περιοχή της πόλης των Σκοπίων αποτελούσε και αποτελεί εδαφικό τμήμα της γεωγραφικής περιοχής της Μακεδονίας. Έτσι επιβεβαιώνεται ο βασικός ισχυρισμός αυτών ότι, το από αυτούς κατοικούμενο μακεδονικό τμήμα είναι το μόνο ελεύθερο στο οποίο <<θα πρέπει>> να προσαρτηθούν και τα τώρα <<σκληρωμένα>> μακεδονικά τμήματα. Από τα προαναφερθέντα σαφώς προκύπτει ότι το νεοεμφανισθέν όνομα όχι μόνο δεν αίρει ή δεν εξασθενίζει τους στρεφόμενους κατά του Ελληνισμού εξωφρενικούς ισχυρισμούς των Σλάβων αλλά εν μέρει τους επιβεβαιώνει και οπωσδήποτε τους ενισχύει. Τους ενισχύει μάλιστα περισσότερο από άλλα γεωγραφικού προσδιορισμού ονόματα όπως Άνω ή Βόρεια Μακεδονία, Μακεδονία του Βαρδάρη και άλλα που κατά καιρούς έχουν αναφερθεί. Η εκ μέρους της Ελλάδος αναγνώριση του κράτους των Σκοπίων με το όνομα αυτό όπως και οποιοδήποτε άλλο που να εμπεριέχει τον όρο Μακεδονία αυτομάτως θα σημαίνει ότι οι Έλληνες αποδέχονται δύο χονδροειδέστατα και ασύστολα ψεύδη: Πρώτον ότι υπήρξε και υπάρχει μακεδονικό έθνος ξεχωριστό και μάλιστα αντίπαλο του έθνους των Ελλήνων και δεύτερον ότι οι Σλάβοι των Σκοπίων έλκουν την καταγωγή τους από τους αρχαίους Μακεδόνες. Αποδοχή από τους Έλληνες των ψευδών αυτών δεν θα συνιστά ή μη και μόνον την από τους ίδιους τους Έλληνες εκ βάθρων ιστορικο-πολιτιστική εκθεμελίωση του Ελληνισμού.

Η Μόνη Επιλογή Είναι Αγώνας για τα Ιερά και τα Όσια του Ελληνισμού.

Αυτή είναι η πραγματικότητα σχετικά με την αναγνώριση του σκοπιανού κράτους με το όποιο όνομα που θα εμπεριέχει τον όρο "Μακεδονία" και αυτή ακριβώς η πραγματικότητα ήταν που διαπιστώθηκε από το Συμβούλιο των πολιτικών αρχηγών υπό τον τότε Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Καραμανλή, το 1993, όταν το πρόβλημα πήρε την πλήρη σαφή και ουσιαστική μορφή του, και αποφασίστηκε να μην γίνει αποδεκτό κανένα όνομα που θα αναφέρεται στη Μακεδονία. Μία απόφαση η ορθότητα της οποίας επιβεβαιώθηκε πλήρως τόσο από την οργιώδη ασύστολη προπαγανδιστική εκστρατεία των Σλαβομακεδόνων να πείσουν τη διεθνή κοινότητα για το <<το αληθές>> των τερατωδών ψευδών τους όσο και από την αποδοχή του κράτους των Σκοπίων στους διεθνείς Οργανισμούς με το όνομα ΠΓΔΜ.

Το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός χωρών και πρόσφατα οι πανίσχυρες ΗΠΑ, οι οποίες σε μικρό ή μεγάλο βαθμό επηρεάζουν και διαμορφώνουν τις διεθνείς εξελίξεις και καταστάσεις στον κόσμο, αναγνώρισαν το κράτος των Σκοπίων ως Δημοκρατία της Μακεδονίας επιδεινώνει τη θέση της Ελλάδος. Η επιδείνωση όμως αυτή δεν μπορεί και δεν πρέπει να οδηγήσει την Ελλάδα σε συμβιβασμό που

θα ισοδυναμεί με αυτοχειριασμό του Ελληνισμού. Όσο επώδυνη και επίζημια και αν είναι για τον Ελληνισμό η αναγνώριση του σκοπιανού κράτους από άλλες χώρες με το όνομα Δημοκρατία της Μακεδονίας αυτή δεν μπορεί να συγκριθεί με την αυτοκαταστροφή που θα σημαίνει η από τους ίδιους τους Έλληνες απάρνηση της ιστορικής κληρονομιάς τους και της υπόστασης του Ελληνισμού.

Τα έθνη που θέλουν να συνεχίσουν την ύπαρξή τους στο βάθος του χρόνου όταν βρίσκονται σε δυσχερείς καταστάσεις και ακόμη όταν ηττώνται δεν απαρνούνται τον εαυτό τους αλλά διατηρούν και ενδυναμώνουν τις ηθικές δυνάμεις τους και συνεχίζουν να αγωνίζονται. Και αυτό είναι που απομένει για την Ελλάδα στο πρόβλημα του ονόματος του κράτους των Σκοπίων. Όχι να απεμπολήσει τα ιερά και τα όσια της έθνους των Ελλήνων και να απαρνηθεί τον εαυτό της αλλά να αγωνιστεί για την επικράτηση της αλήθειας, του ορθού και του δίκαιου.

Στον αγώνα αυτόν κινήσεις τακτικής και ελιγμοί μπορούν και επιβάλλεται να γίνονται αλλά αυτοί θα πρέπει εξυπηρετούν και να συμβάλλουν στην επίτευξη του βασικού και σταθερού σκοπού που είναι η διατήρηση αλώβητης της υπόστασης του Ελληνισμού. Στο πλαίσιο αυτό πολλά μπορούν να γίνουν αρκεί οι Έλληνες να αφυπνιστούν, να συνειδητοποιήσουν την ουσία του προβλήματος, να αφήσουν κατά μέρος την ηττοπάθεια και να αποφασίσουν να αγωνιστούν. Να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τα όπλα του πολιτισμού και του πνεύματος που τους έχουν εφοδιάσει οι πρόγονοί τους, με πρώτους τους Μακεδόνες, και η ιστορία τους. Όλα αυτά που δια μέσου της ιστορίας έχουν δημιουργήσει στρατιές αλλοεθνών Ελληνιστών σε όλο τον κόσμο και μπορούν όχι μόνο να αποκρούσουν τα ψεύδη των Σλάβων των Σκοπίων αλλά να γελοιοποιήσουν αυτούς και όλους εκείνους τους αχρείους που θέλουν να λέγονται πολιτισμένοι αλλά ο πολιτισμός τους εξαντλείται στην σκοπιμότητα, το ψέμα, την αυθαιρεσία, την ανηθικότητα και τη βία¹.

¹Είχα την τύχη να συμμετάσχω στην ειρηνευτική Αποστολή της ΕΕ στην πρώην Γιουγκοσλαβία όταν άρχισε η διάλυση αυτής και να συζητήσω το πρόβλημα του ονόματος του κράτους των Σκοπίων με δεκάδες πολιτικούς, διπλωμάτες και στρατιωτικούς χωρών της ΕΕ και του ΟΑΣΕ. Η γενική διαπίστωση από τις συζητήσεις εκείνες ήταν ότι όλοι οι νουνεχείς άνθρωποι όταν κατανοήσουν την ελληνοσκοπιανή διαφορά δεν διστάζουν να παραδεχτούν το δίκαιο της Ελλάδος. Με άρθρα μου σε περιοδικά και εφημερίδες έχω αποδείξει με αδιάσειστα στοιχεία ότι το ιστορικό όνομα του κράτους των Σλαβοσκοπιανών είναι Βαρδάσκα. Αυτοί στο πλαίσιο του Βασιλείου των Σέρβων- Κροατών και Σλοβένων δέχτηκαν το όνομα αυτό το 1929 χωρίς καμία αντίρρηση.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕ ΠΛΑΤΩΝΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Του Υποστρατήγου ε.α. Α. Διαμαντοπούλου
Ψυχολόγου - Διδάκτορος Φιλοσοφίας

1. Γενικά

Η απόφαση είναι η κορυφαία πράξη που χαρακτηρίζει την φυσιολογική οιοιδήποτε ηγέτη.

Το ήθος, η παιδεία και η αγωγή, οι αρετές και οι αρχές του ηγέτη μορφοποιούνται και παίρνουν υπαρξιακή πλέον οντότητα με την απόφασή του.

Η απόφαση του ηγέτη είναι το καταστάλαγμα όλων των διανοητικών επεξεργασιών των παραγόντων που επηρεάζουν αυτή και των οποίων τις διαστάσεις ο ηγέτης ερευνά και μελετά πριν καταλήξει στην απόφασή του, η οποία πρέπει να είναι υπεύθυνη και συνεπής.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η απόφαση του ηγέτη σε κρίσιμες καταστάσεις, όπως αυτές των μεταρρυθμίσεων, διότι σ' αυτές τις περιπτώσεις ο κυβερνήτης χαράζει νέα πορεία και η νέα κατεύθυνση πρέπει να είναι σκόπιμη, εύστοχη και στον καιρό της δυνατή.

2. Οι Πλατωνικές Σκέψεις

Αλλά ας δούμε τι λέει ο Πλάτωνας για την τέχνη της απόφασης όπως συμπεραίνεται από σκέψεις του ιδίου σε διάφορα κείμενά του :

α. Εκτίμηση Παραγόντων

Στον «Φαίδωνα» ομιλεί για την αρμονία, η οποία είναι σύνθεση των στοιχείων της (93a), έτσι και η απόφαση είναι μία αρμονική σύνθεση των παραγόντων της προς ένα σκοπό.

Οι παράγοντες όμως αυτοί που θα συνθέσουν την τελική απόφαση προκύπτουν από εμπεριστατωμένη έρευνα η οποία ιδιαίτερα τονίζεται στον «Σοφιστή» προκειμένου να προσδιοριστεί η ουσία του όντος (243d), δηλαδή έρευνα επί της ουσίας των πραγμάτων.

Έρευνα όμως επί της ουσίας επιδέχονται μόνον τα πράγματα που υπάρχουν και επομένως η απόφαση του ηγέτη πρέπει να βασίζεται επί των υπαρκτών και όχι επί ανυπαρκτών – μη όντων – πραγμάτων, από τα οποία όπως τονίζεται επίσης στον «Σοφιστή», πρέπει να είναι μακράν ο νους (237a) του ηγέτη, διότι τότε η απόφαση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, αλλά και καταστροφές δύναται να επιφέρει.

Επίσης στον «Σοφιστή» ο Πλάτωνας τονίζει την αξία της αρχής της έρευνας (218b, 242b) κι εδώ στην διαδικασία της απόφασης πρωταρχική σημασία έχει ο σχεδιασμός της έρευνας για τη συγκέντρωση πληροφοριών επί των παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση.

Συνεχίζοντας δε ο Πλάτωνας να εκθέτει τις σκέψεις του στον «Σοφιστή» θα πει ότι για πολλά πράγματα πρέπει να σκεφθούμε, αλλά τώρα πρέπει να μελετήσουμε το

πιο μεγάλο και πρωταρχικό (243d) παράγοντα για να ληφθεί η ορθή απόφαση, διότι στη μελέτη και στην ανάλυση των παραγόντων υπάρχει ιεράρχηση προτεραιότητας και σημαντικότητας και ο ηγέτης πρέπει νάχει την ικανότητα να διακρίνει αυτή, ώστε να μη παρασυρθεί στην απόφασή του από το πλήθος των άλλων δευτερευόντων και τριτευόντων παραγόντων.

Η επιλογή του «αρχηγικού» παράγοντα, που ο ηγέτης θα στηρίξει την απόφασή του απαιτεί οξυδέρκεια και ευρύτητα διάνοιας, απαιτεί ένα νου στρατηγικό και τακτικό ταυτοχρόνως, ώστε να μπορεί να ξεχωρίζει τα μεγάλα από τα μικρά.

Τις παραπάνω σκέψεις του ο Πλάτωνας θα συμπληρώσει με αυτές στον «Τίμαιο» τονίζοντας την αξία του θεμελιώδους και του βασικού παράγοντα στην απόφαση, ο οποίος υπάρχει αξιωματικά χωρίς «γέννηση», δηλαδή χωρίς προηγούμενη άλλη αξία (286).

Συνεχίζοντας με τον διαχωρισμό των στοιχείων σε μόνιμα και μεταβλητά ως και με τον προσδιορισμό των αιτίων που μεταβάλλουν τα μεταβλητά στοιχεία, προκειμένου εκ των προτέρων να γνωρίζει εάν το συμπέρασμά του θάναι μόνιμο ή μεταβλητό.

Αλλά και από τ'άπειρα πληροφοριακά στοιχεία που παρουσιάζονται στην έρευνα, πρέπει να επιλέγονται τ'άριστα για την ορθή απόφαση (54a).

Όλη όμως αυτή η διαδικασία της έρευνας και της συλλογής πληροφοριών και της ανάλυσής τους προς σύγκριση και ερμηνεία μεταξύ τους προς εξαγωγή συμπεράσματος και λήψη της απόφασης, απαιτεί τάξη και σειρά προτεραιότητας, ώστε όλοι οι παράγοντες να εξετασθούν και να έχουν τον λόγο τους όπως λέει ο Πλάτων στον «Ευθύδημο» (301e).

Η τάξη και η σειρά αυτή θα είναι επαινετική και η απόφαση θα επιτύχει τον σκοπό της όταν, όπως λέγεται στον «Πολιτικό» είναι συγχρόνως και αντιστρεπτή, δηλαδή εάν αρχίζοντας από το τέλος φθάνουμε στην αρχή, όπως ακριβώς συμβαίνει στην υφαντική τέχνη, που ξηλώνοντας το ύφασμα φθάνουμε στην αρχή της ύφανσης (280b).

Ενώ στους «Νόμους» διατυπώνεται ότι οι αποφάσεις του ηγέτη πρέπει να είναι εντός του συνολικού έργου της πολιτείας, αφού λαμβάνονται υπόψη οι προτάσεις από όλες τις αρχές και τις διοικήσεις της πόλης (768d).

Αλλά οι αποφάσεις του ηγέτη δεν αφορούν μόνο το «τώρα», έχουν και μελλοντική προοπτική, η οποία βεβαίως προκύπτει από τη μελέτη και την ανάλυση των δεδομένων του «τώρα».

Αυτή την επιστήμη της μελλοντολογίας ο Πλάτων στον «Λάχη» αποδίδει ότι ταιριάζει κάλλιστα στη στρατηγική, διότι τα έργα του πολέμου απαιτούν να προβλέπουν τ'άλλα και εκείνα που πρόκειται να συμβούν.

Θέτει μάλιστα τη στρατηγική ανώτερη της μαντικής, γιατί γνωρίζει καλύτερα τα πράγματα του πολέμου και όσα γίνονται και όσα θα γίνουν (198d-199a).

β. Η Διοικητική Οργάνωση

Κατά την εξέταση όμως των παραγόντων για ορθή απόφαση, σημαντικό ρόλο παίζει αυτή η ίδια η προσωπικότητα των ηγετών, αλλά και των συμβούλων τους και αυτοί οι παράγοντες φαίνονται καθαρά από τις οδηγίες που δίνει ο Σωκράτης στον νεαρό Αλκιβιάδη, που ήθελε να γίνει αρχηγός στην πόλη.

Ο αρχηγός δεν αποβλέπει μόνο πως θα γίνει καλύτερος στη διοίκηση από τους ναύτες και τους στρατιώτες που θα συναγωνισθεί μαζί τους, αλλά πως θα γίνει καλύτερος με παιδεία και δοκιμασίες από τους αντιπάλους του αρχηγούς και για να γίνει καλύτερος από τους αντιπάλους αρχηγούς, πρέπει να συγκεντρώνει πληροφορίες και τουλάχιστον να εξασκείται σύμφωνα με το παράδειγμα εκείνων («Αλκιβιάδης» 119d-e).

Από την παραπάνω περικοπή πέραν των άλλων συμπερασμάτων βγαίνει και το της αξίας των επιτελών-συμβούλων του ηγέτη, οι οποίοι, για να είναι επωφελείς οι εισηγήσεις τους, πρέπει να έχουν τα ίδια με τον ηγέτη προσόντα, δηλαδή να είναι ελεύθεροι στο φρόνημα, σώφρονες στην εισήγηση, χρηστοί στο ήθος και ανδρείοι στις πράξεις τους.

Άλλος παράγοντας πέραν της προσωπικότητας που εξετάζεται στον «Αλκιβιάδη Α» για την ορθή απόφαση για πόλεμο είναι ο χρυσός και ο αργυρός και γενικά ο πλούτος των αντιπάλων (123a-b), δηλαδή αυτός ο παράγοντας που σήμερα λέγεται ως οικονομική δύναμη της αντίπαλης χώρας.

Είναι γεγονός ότι η οικονομική αυτοτέλεια ή εξάρτηση, επηρεάζει σημαντικά την ισχύ και την λειτουργία μίας πολιτείας, τόσο κατά την ειρήνη, όσο και την απόφαση για πόλεμο, τη διάρκεια και το αποτέλεσμα αυτού.

Όταν μία χώρα έχει δικές της πηγές παραγωγής πλούτου και αγαθών είναι οικονομικά αυτοδύναμη και αυτάρκης, αποκτά και πολεμική ισχύ με αποτέλεσμα η ίδια να ρυθμίζει την τύχη της, αλλά και την τύχη των άλλων εξαρτημένων απ' αυτή.

Πάντα με τις σκέψεις του Πλάτωνα για την ορθή απόφαση, συνεχίζεται η κατάθεση των παραγόντων που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα αυτής και οι οποίοι παράγοντες έχουν σχέση με την οργάνωση και την διοίκηση της πόλης.

Λέγεται λοιπόν στους «Νόμους» ότι για την διοίκηση της πόλης πρέπει να προσλαμβάνονται αυτοί που χρειάζονται και αφού πρώτα μελετήσουν και σπουδάσουν αυτά που αφορούν τη διοίκηση αυτής (809c).

Πριν όμως από τον διορισμό των καταλλήλων προσώπων στη δημόσια διοίκηση ο νομοθέτης πρέπει να προβλέπει και να ορίζει τις αναγκαίες αρχές και με ποιο τρόπο πρέπει να διοικούνται (957a).

Ωστε για να είναι αποτελεσματική η απόφαση του ηγέτη χρειάζεται την κατάλληλη οργάνωση, η οποία δεν πρέπει να είναι ούτε ελλιπής, ούτε πλεονάζουσα, αλλά η αναγκαία προκειμένου η απόφαση να φθάνει έγκαιρα και καθαρή στους πολίτες για πράξη.

Γενικά όσον απλούστερη είναι μία διοικητική οργάνωση τόσο πληρέστερη και αποτελεσματικότερη είναι.

Απεναντίας όσο πολυπλοκότερη τόσο περισσότερο αλλοιώνεται η απόφαση του ηγέτη μέσα στα «γρανάζια» του διοικητικού συστήματος, με τελικό κίνδυνο να μη διοικεί η προσωπικότητα του ηγέτη, αλλά το σύστημα τ'οποίον απορροφά το πρόσωπο.

Επίσης η απόφαση του ηγέτη θα είναι στον «αέρα» εάν δεν έχει ανταπόκριση σε χώρα και πολίτες και δεν λαμβάνεται στον κατάλληλο χρόνο, όπως πάλιν από τον Πλάτωνα λέγεται γ' αυτά.

Προσδιορίζοντας αυτά τα στοιχεία στον «Κριτία» για την πολιτεία της Ατλαντίδας ότι ο ιδρυτής της έδωσε σε κάθε άρχοντα να διοικεί πολλούς ανθρώπους και επί πλέον νάχει μεγάλη έκταση από τη χώρα (114a), η οποία ήταν χωρισμένη σε κλήρους με καθορισμένο αριθμό πολεμιστών κάθε περιοχής, η οποία καθόριζε καν τον αρχηγό της (118e).

Η δε οργάνωση της πολιτείας της Ατλαντίδας δεν περιοριζόταν στην κυβέρνηση και στους περιφερειάρχες, αλλά επεκτεινόταν σε επαρχίες και πόλεις, προς τους αρχηγούς των οποίων και κλήρος είχε διανεμηθεί (119a), ώστε νάχουν διοικητική και οικονομική αυτάρκεια.

Το μεγαλείο της πολιτείας της Ατλαντίδας δηλώνεται καθαρά στον «Τίμαιο» : Στη νήσο της Ατλαντίδας οι άρχοντες είχαν σχηματίσει μεγάλη και θαυμαστή πολιτεία, η οποία εξουσίαζε τη νήσο και πολλά άλλα νησιά και μέρη της ηπείρου (25a).

Επί πλέον αυτών ακόμα εξουσίαζαν από τη Λιβύη μέχρι την Αίγυπτο και από την Ευρώπη μέχρι την Τυρρηνία (25b).

Αξιόλογες οι πληροφορίες που δίδει ο Πλάτωνας για το χώρο, αλλά και για την απλή οργάνωση της πολιτείας, η οποία χαρακτηρίζεται για την αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης, με αποτέλεσμα η πολιτεία της Ατλαντίδας να γίνει μεγάλη και θαυμαστή.

Σημαντικός παράγοντας επίσης για την αποτελεσματικότητα της απόφασης είναι ο χρόνος, γι' αυτό και πρέπει να λαμβάνεται σε τέτοιο χρόνο, ώστε να είναι έγκαιρη. Αλλά επειδή δεν υπάρχει γεγονός χωρίς να συνοδεύεται από τον χρόνο, ο οποίος προσδιορίζει και τη μεταβολή – όπως λέει ο Αριστοτέλης – γι' αυτό ο χρόνος μετράται και ως διάρκεια της μεταρρύθμισης ή οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας.

Γι' αυτό και ο Πλάτων στους «Νόμους» αφού αναφέρεται ότι οι μέτοικοι αναζωογονούν την πόλη, στη συνέχεια λέει ότι για την προσαρμογή και την αφομοίωση αυτών πρωτεύοντα ρόλο έχει ο χρόνος, ώστε οι μέτοικοι να αισθανθούν φίλοι με τους άλλους πολίτες της πόλης (850c).

γ. Ελεγκτικοί Μηχανισμοί

Τέλος ο Πλάτων για την απόφαση που λαμβάνεται από τον ηγέτη, για την ορθότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής, χρησιμοποιεί ως ασφαλιστικές δικλείδες του νου του ηγέτη, αλλά και την κριτική των άλλων.

Στους «Νόμους» και προκειμένου ν' αποφευχθεί η καταστροφή από μία απόφαση του άρχοντα, που πάρθηκε από τη «δόξα» ή το «νόμισμα» της σκέψης του, λέει ότι υπεράνω όλων ηγεμόνας είναι ο νους, διότι ο νους ηγεμονεύει της κυβερνητικής, της ιατρικής και της στρατηγικής επιστήμης (963a).

Διότι η έλλειψη φρόνησης από τον ηγέτη οδηγεί αυτόν σε μιμητικές ολέθριες πράξεις για τον ίδιο και για τους άλλους, για τις οποίες δεν θα υπήρχε τρόπος να διακρίνουμε από πού αρχίζει τη μίμηση ο μιμούμενος («Κρατύλος» 426b).

Και διότι ακόμη ο φρόνιμος άνθρωπος, καθώς λέγουν οι σοφότεροί μας – λέει ο Πλάτων στον «Φαίδρο» - δεν πρέπει να καταγίνεται για ν' αρέσει στους ομοδούλους του, αλλά σ' αγαθούς άρχοντες, που προέρχονται από αγαθούς ανθρώπους (274a).

Συνολικά μπορεί να λεχθεί ότι ο ηγέτης αποφασίζει με βάση την αλήθεια για το καλό και το δίκαιο της πόλης, χωρίς να κολακεύει το πλήθος, ενδιαφερόμενος για τη γνώμη των ειδημόνων και αγαθών συμπολιτών του.

Με αυτές τις σκέψεις, περί της γνώμης των επαϊόντων αγαθών ανθρώπων, ο Πλάτων θέτει την απόφαση του ηγέτη υπό τον έλεγχο της κριτικής και αυτό διότι κατ' αυτόν τον τρόπο μειώνεται ή ελαχιστοποιείται ακόμα περισσότερο η απόσταση μεταξύ θεωρίας και πράξης και επομένως η απόφαση γίνεται πιο πραγματική.

Μ' αυτό το πνεύμα ο Πλάτων στον «Πολιτικό» θέτει το ερώτημα εάν η διοικητική τέχνη ανήκει στην κριτική όπως συμβαίνει στο θεατή ή περισσότερο στην επιτακτική τέχνη, που αρμόζει στον κυβερνήτη (260c).

Πρόκειται για δύο όψεις μιας και της αυτής τέχνης που ανάγονται στην απόφαση του ηγέτη.

Η μία όψη είναι έκδοση της απόφασης κατόπιν έρευνας και μελέτης όλων των δυνατών παραγόντων, όπως είδαμε.

Η άλλη όψη είναι η κριτική της απόφασης στη πράξη, δηλαδή εάν εφαρμόζονται τα πράγματα όπως αποφασίστηκαν ή χρειάζονται διορθωτικές επεμβάσεις για την επιτυχία του τεθέντος σκοπού.

Η κριτική ακόμα έχει και τη μορφή της λογοδοσίας των αρχηγών κατά τη διάρκεια της θητείας τους, γι' αυτό και ο Πλάτων τους πολιτικούς άρχοντες στον «Πολιτικό» θέτει να λογοδοτούν ενώπιον δικαστηρίων κατόπιν καταγγελίας των πολιτών (299a).

Ενώ στον «Σοφιστή» τονίζεται η σπουδαιότητα της αμφισβήτησης και του κριτικού ελέγχου, θεωρώντας αυτό μεγάλους καθαρμούς και ότι τον έλεγχο δεν πρέπει ν' αποφεύγει ούτε κι αν είναι μεγάλος βασιλιάς (230d).

Επί πλέον όμως του ελέγχου των ηγεσιών απ' ευθείας με παραστάσεις των πολιτών ή μέσω των δικαστικών αρχών ή θεσμικών οργάνων της Βουλής, υπάρχει και ο έλεγχος των προϊσταμένων αρχών.

Κάθε πολιτεία είναι ιεραρχικά κάθετα δομημένη, έτσι ώστε κάθε προϊσταμένη αρχή να λειτουργεί και επομένως να εποπτεύει σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο από κάθε άλλη περιορισμένης εμβέλειας δραστηριότητα.

Άρα ο μεγαλύτερης εμβέλειας ηγέτης έχει ευρύτερη γνώση του συνολικού έργου και επομένως μπορεί να συντονίζει και να ελέγχει τις αποφάσεις για τον αυτό σκοπό των μικρότερης εμβέλειας ηγεσιών.

Η κριτική αυτή δεν εκφράζει εχθρότητα, αλλά μεγάλη φιλία, διότι όπως λέει ο Πλάτων στη «Πολιτεία», ο σκύλος ο πλέον πιστός φίλος γαβγίζει τον κύριό του όταν κάνει αδικία (607b).

Διότι αυτές οι επεμβάσεις είναι αναγκαίες, καθόσον από τον χρόνο έκδοσης της απόφασης μέχρις ολοκλήρωσής του έργου, είναι δυνατόν να συμβούν μεταβολές που δημιουργούν συνθήκες άλλης πρακτικής.

Οπότε χρειάζεται επανεκτίμηση των νέων συνθηκών, διόρθωση της αρχικής απόφασης με τελική επιδίωξη την επιτυχία του τεθέντος σκοπού.

3. Αριστοτελικές Σκέψεις

Αλλά, εάν όλες αυτές, περί απόφασης του ηγέτη, είναι σκέψεις ερμηνευτικές του Πλάτωνα, αξίζει να δούμε και αυτές του Αριστοτέλη, ο οποίος υπήρξε μαθητής του, οπότε πλέον η παράθεσή τους αποτελεί και μία μορφή ελέγχου της ερμηνείας γι' αυτό το θέμα των σε διάφορα Πλατωνικά έργα σχετικών απόψεων του δασκάλου του.

Προαίρεση ονομάζει ο Αριστοτέλης στα «Ηθικά Νικομάχεια» την περισκεμμένη απόφαση, η οποία μάλιστα χαρακτηρίζει την αρετή και εν γένει την προσωπικότητα του ηγέτη περισσότερο απ' αυτή την ίδια τη πράξη (1111b), άλλωστε και το όνομα προαίρεση υποδηλώνει αυτό για το οποίο κανείς προτιμά περισσότερο απ' όλα (1112a/15).

Εξ' άλλου και η σκέψη μας στρέφεται σ' ότι είναι δυνατόν ως επί το πλείστον να πραγματοποιηθεί, χωρίς όμως νάναι απολύτως ασφαλής η πραγματοποίησή του, ως επίσης αποκλείεται το ακαθόριστο και το αδύνατο να πραγματοποιηθεί.

Στις δε μεγάλες υποθέσεις, που δεν έχουμε εμπιστοσύνη στη δική μας κρίση, χρησιμοποιούμε τους συμβούλους (1112b/10).

Αλλά πιο πάνω απ' όλες τις σκέψεις για την ορθή απόφαση προέχει ο καθορισμός του σκοπού, άπαξ και καθορίστηκε ο σκοπός εξετάζεται πως και με ποια μέσα θα καταστεί δυνατή η επιτυχία του σκοπού.

Και αν τα μέσα είναι πολλά, μελετούνται ποια θάναι εκείνα, με τα οποία ο σκοπός θα επιτευχθεί.

Η δε έρευνα μελετά επίσης τους παράγοντες όλους, από τον πρωταρχικό μέχρι τον τελευταίο, για την ορθή απόφαση.

Έτσι ερευνά και αναλύει τα πράγματα ο διανοούμενος ηγέτης, δηλώνοντας τ' αδύνατα και εφαρμόζοντας τα δυνατά να πραγματοποιηθούν.

Τελικά και πέραν από τις έρευνες και τις μελέτες των παραγόντων και των μεθόδων προκειμένου να ληφθεί η ορθή απόφαση, ο άνθρωπος είναι η αρχή των πράξεων και επομένως το ανώτερο μέσον για την επιτυχία του σκοπού.

Επειδή δε ο σκοπός και οι σκέψεις γι' αυτόν είναι αντικείμενο της ελεύθερης βούλησης του ανθρώπου, επομένως και οι απορρέουσες πράξεις εκτελούνται εκουσίως και μ' ελεύθερη επιλογή.

Συνεπώς από εμάς εξαρτάται να επιδιώκουμε να πράττουμε το ηθικό και το αγαθό (1113b/5-10).

Απ' όσα περί προαίρεσης του Αριστοτέλη εκτέθηκαν παρατηρείται ότι σε γενικές γραμμές ο μηχανισμός είναι παρόμοιος με αυτόν του Πλάτωνα, προκειμένου να ληφθεί η ορθή απόφαση.

Αλλά δεν υπάρχει ομοιότητα μόνον ως προς τις Πλατωνικές σκέψεις, έχουμε ομοιότητα και προς την σύγχρονη μεθοδολογία, η οποία πρωταρχικά προβλέπει την τοποθέτηση του σκοπού και στη συνέχεια ερευνούνται, μελετούνται και αναλύονται τα μέσα, οι τρόποι και οι μέθοδοι για την επιτυχία αυτού του σκοπού. Μεθοδολογία με την οποία δουλεύει και επεξεργάζεται ολόκληρος μηχανισμός επιτελών και συμβούλων, προκειμένου μ' ελεύθερη επιλογή ο ηγέτης να πάρει την κατάλληλη απόφαση.

4. Συμπέρασμα

Απόσα περί απόφασης του ηγέτη παρατέθηκαν, αποκαλύπτουν όχι μόνον την επιστημονικότητα της μεθοδολογίας γι' αυτήν, αλλά και την αναγκαιότητα λήψης απόφασης πολύ περισσότερο για τον ηγέτη, αλλά και για κάθε πρόσωπο όταν καλείται να πάρει απόφαση επί κάποιου θέματος.

Συνοψίζοντας επιγραμματικά όσα περί απόφασης αναφέρθηκαν, μπορούμε να πούμε ότι αυτή πρέπει να πληρεί τις εξής προϋποθέσεις για την επιτυχία της :
Να είναι σκόπιμη, έγκαιρη και δυνατή.

5. Επίλογος

Το Φιλοσοφικό αυτό σημείωμα αφιερώνεται στον αξιοσέβαστο συνάδελφο Αντιστράτηγο κύριο Λάμπρο Σύρμο, του οποίου ο εκπαιδευτικός του λόγος περί ηγεσίας στην Στρατιωτική Σχολή των Ευελπίδων το έτος 1958 αντηχεί από τότε δυνατά στη συνείδησή μου και ο οποίος επιγραμματικά ήταν :

«...Παίρνετε απόφαση, έστω κι αν αποδειχθεί λανθασμένη. Αναποφάσιστοι μη παραμένετε...».

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΔΑΝ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Γ. ΚΟΡΑΚΗ

Τα εθνικά μας θέματα (Κυπριακό - Ελληνοτουρκικά - Σκόπια κ.λ.π.) είναι μέρος των διεθνών σχέσεων. Όταν γνωρίζουμε τις διεθνείς σχέσεις διευκολυνόμαστε να τοποθετήσουμε τα εθνικά μας θέματα στις σωστές διαστάσεις και να τα διαχειριστούμε κατά τρόπο που να εξυπηρετούνται τα συμφέροντά μας.

Ενώ όλος ο κόσμος γνωρίζει για τις πολεμικές περιπέτειες της δεκαετίας του '90 στην Βαλκανική, για τον πόλεμο στο Αφγανιστάν και πιο πρόσφατα στο Ιράκ, πολλοί λίγοι είναι εκείνοι που γνωρίζουν ότι στην επαρχία Νταρφούρ του Σουδάν γίνεται ένας πόλεμος από τον Φεβρουάριο 2003.

Εκατό χιλιάδες νεκροί, πάνω από δύο εκατομμύρια εκτοπισμένοι και εκατοντάδες χιλιάδες που αργοπεθαίνουν από λιμό και επιδημίες που δεν περιλαμβάνονται στις επίσημες λίστες δίνουν τη διάσταση της σύγκρουσης.

Οι αιματηρές συγκρούσεις στην επαρχία, ανεξάρτητα από το πώς χαρακτηρίζονται γενοκτονία ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, συνεχίζονται, και παρά το αίμα που ρέει, το διεθνές σύστημα ασφαλείας δεν μπόρεσε να λάβει μέτρα για να σταματήσει η αιματοχυσία.

Το Σουδάν των 2.505.890 τετρ. χιλιομέτρων και πληθυσμό άνω των 30 εκατομμυρίων κατοίκων, υπήρξε από την αρχαιότητα χώρος σύγκρουσης και αλληλοεπίδρασης ανάμεσα στις πολιτιστικές παραδόσεις της Αφρικής και του Μεσογειακού κόσμου. Η εθνική συνείδηση των κατοίκων είναι περίπλοκη. Στο Βορρά κατοικούν Αραβόφωνες Σουδανοί ενώ στο Νότο επικρατούν οι Νειλωτικοί Νέγροι, νομάδες και φυλές μη αραβικής καταγωγής, που διατηρούν τις ποικίλες προγονικές γλώσσες. Στην επαρχία Νταρφούρ, που βρίσκεται στα Νοτιοδυτικά της χώρας, η πλειοψηφία των κατοίκων είναι διάφορες μη αραβικές φυλές που ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία ενώ υπάρχουν και Άραβες κάτοικοι που είναι μειοψηφία και ασχολούνται με την κτηνοτροφία.

Μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας το 1956 έγινε προσπάθεια ενοποίησης του Σουδανικού πληθυσμού με τη δυναμική επιβολή του Ισλαμικού δικαίου και πολιτισμού. Το 1983 με αφορμή την απόφαση της Κυβέρνησης του Σουδάν για διοικητική υποδιαίρεση του Νότου σε τρεις περιφέρειες άρχισαν και πάλι συγκρούσεις μεταξύ αραβοφώνων και μη κατοίκων που προσέλαβαν μεγαλύτερες διαστάσεις μετά την υποχρεωτική εφαρμογή και στο Νότο του δικαίου του Ισλάμ που εφαρμόζεται στο Βορρά.

Από τον Φεβρουάριο του 2003 στην υποβαθμισμένη επαρχία του Νταρφούρ έχουν αρχίσει συγκρούσεις μεταξύ των μη αραβικών φυλών που πλειοψηφούν στην περιοχή (γεωργοί κατά βάση) και του Σουδανικού Ισλαμικού καθεστώτος του Αλ Μπασίρ που υποστηρίζεται από τους εκεί διαμένοντες Άραβες (κτηνοτρόφοι οι περισσότεροι) που είναι μειοψηφία.

Η συνεχιζόμενη βία στην περιοχή ασφαλώς επισκιάστηκε από τα Τσουνάμι και τις εκλογές στο Ιράκ. Οι σφαγές, οι βιασμοί, το κάψιμο χωριών και οι εκδιώσεις πληθυσμών, είναι τα χαρακτηριστικά της τραγωδίας του Σουδάν στην επαρχία

Νταρφούρ. Χιλιάδες άμαχοι Αφρικανικής καταγωγής σκοτώνονται από ομοεθνείς τους Αραβικής καταγωγής, όπως φαίνεται, κάτω από την ανοχή της Κυβερνήσεως του Σουδάν. Οι ξένες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί μόνο με λόγια αναφέρονται στην τραγωδία.

Ο ΟΗΕ δεν μπόρεσε να «δει» τη γενοκτονία, τις μεθοδικές σφαγές και εκκαθαρίσεις που πραγματοποιούν οι κυβερνητικές δυνάμεις του Σουδάν και οι παραστρατιωτικές οργανώσεις που δρουν στην επαρχία εναντίον των μαύρων Αφρικανών κατοίκων της επαρχίας, μη Αραβικής καταγωγής.

Μετά από δύο έτη αφότου άρχισαν οι συγκρούσεις, ο ΟΗΕ κοινοποίησε, την 1-2-2005, την επίσημη έκθεση με την οποία απαλλάσσει την Κυβέρνηση του Σουδάν από τις κατηγορίες της οργανωμένης γενοκτονίας, επιβεβαιώνει όμως ότι εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και μαζικές σφαγές έχουν διαπραχθεί και συστήνει να οδηγηθούν ενώπιον του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου αυτοί που διέπραξαν τα εγκλήματα. Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ κάλεσε το Συμβούλιο Ασφαλείας να ενεργήσει χωρίς καθυστέρηση κατά των δραστών παραβίασεως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ζητώντας ταυτόχρονα οικονομικές κυρώσεις κατά του Σουδάν .

Για άλλη μια φορά επιβεβαιώνεται ότι ο ΟΗΕ δεν λειτουργεί ως θεματοφύλακας των αρχών δικαίου. Η πολιτική συμψηφισμών που αποτυπώνεται στην έκθεση του ΟΗΕ για το Νταρφούρ αποδείχθηκε ισχυρότερη από το ανθρωπιστικό κίνητρο. Την τραγωδία του Σουδάν εκμεταλλεύθηκε προεκλογικά ο Πρόεδρος των ΗΠΑ για να πάρει τις ψήφους των αфро-Αμερικανών όταν ο τότε Υπουργός των Εξωτερικών Κόλιν Πάουελ μιλώντας σε Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας είχε χαρακτηρίσει για πρώτη φορά «γενοκτονία» τις διώξεις των αραβικών πολιτοφυλακών κατά του μαύρου πληθυσμού στην επαρχία, ορολογία που υιοθέτησε η Αγγλία. Η δήλωση αυτή ήταν εκ του πονηρού και αυτό αποδεικνύεται από το ότι ο ΟΗΕ δεν χαρακτήρισε την τραγωδία στην έκθεσή του ως γενοκτονία, γιατί μια τέτοια προοπτική ήταν εκτός των προθέσεων των χωρών που εμπλέκονται στην Σουδανική κρίση.

Εάν αποδιδόταν ο χαρακτηρισμός γενοκτονία, τότε, το Συμβούλιο Ασφαλείας όφειλε να καλέσει τη διεθνή κοινότητα σε άμεση στρατιωτική παρέμβαση, πράγμα που οι ΗΠΑ δεν επιθυμούν να εμπλακούν στρατιωτικά στο Σουδάν γιατί έχουν παρα-απλωθεί στρατιωτικά και γι' αυτό χαρακτηρίζουν την κρίση ως «εσωτερικό αφρικανικό θέμα» που πρέπει να λυθεί από την Αφρικανική Ένωση χωρίς επεμβάσεις τρίτων. Την ίδια άποψη συμμερίζονται η Λιβύη, το Σουδάν, η Αίγυπτος, η Νιγηρία και το Τσαντ.

Η ΕΕ για τους ίδιους με ΗΠΑ λόγους, απορρίπτει τον χαρακτηρισμό της γενοκτονίας αλλά προκρίνει τον όρο «εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας», όρος που προκαλεί άλλα προβλήματα καθώς αναδύεται η αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου της Χάγης το οποίο βέβαια δεν έχει αναγνωρισθεί από τις ΗΠΑ που προτιμούν δικαστήρια τύπου Ρουάντας σε ad hoc βάση. Αν οι ΗΠΑ δεχθούν την αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου δεν αποκλείεται να γίνουν δίκες Αμερικανών που ήδη κατηγορούνται για εγκλήματα πολέμου σε διάφορα ανά την υφήλιο μέτωπα της «αυτοκρατορίας»

Σε ότι αφορά την υπόδειξη της έκθεσης του ΟΗΕ για άμεση εφαρμογή κυρώσεων σε βάρος του Σουδάν που προφανώς στοχεύουν τα πετρέλαιά του, εκτιμώ ότι δεν πρόκειται να εφαρμοστούν κυρώσεις γιατί κάτι τέτοιο ούτε οι ΗΠΑ ούτε η ΕΕ επιθυμούν, επειδή κάτι τέτοιο θα απέτρεπε τις επενδύσεις των μεγάλων πετρελαϊκών εταιρειών τους στο Σουδάν. Αυτό προφανώς δεν το επιθυμεί ούτε η Κίνα που εισάγει μεγάλη ποσότητα πετρελαίου από το Σουδάν και ως μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας μπορεί να ασκήσει βέτο.

Η Σουδανική τραγωδία στην επαρχία Νταρφούρ επιβεβαιώνει το ανθρωπιστικό έλλειμμα στις αποφάσεις του ΟΗΕ για διαχείριση κρίσεων παγκόσμιας εμβέλειας και το περίσσειμα της πολιτικής των συμψηφισμών.

Η εξασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας καθιστά τις κυβερνήσεις των ισχυρών της γης αδιάφορες για σφαγές, εκτοπισμούς, προσφυγιά, ασθένειες και επιδημίες και γενικά ανθρωπιστικά προβλήματα.

ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΙ Η ΥΦΑΛΟΚΡΗΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Του Αντιστρατήγου ΕΛ.ΑΣ ε.α. Π. Μυρογιάννη
Πρώην Διευθυντού Ασφαλείας, Προσωπικού,
Μέσων και Εγκαταστάσεων, Αντιτρομοκρατίας,
Αντικατασκοπείας, Προστασίας Ευαίσθητων Στόχων
Της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών

Η πατρίδα μας, η Ελλάδα των νησιών, αποτελεί την συμπλήρωση της φυσικής προεκτάσεως της χερσαίας χώρας μας, της οποίας η γεωγραφική συνοχή ασκούν καθοριστική επίδραση στο σύνολο του Ελλαδικού χώρου, η δε αναγνωρισιμότητά της και ο επηρεασμός σε εθνική κλίμακα είναι απόλυτα καθοριστική και θεμελιακή.

Από τις μέχρι σήμερα, μελέτες της υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου Πελάγους και των Νησιωτικών Συμπλεγμάτων, καταδεικνύεται καθαρά ότι τα νησιά μας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ηπειρωτικής Χώρας. Η συνολική έκταση του Αιγαίου Πελάγους ανέρχεται σε 250.000 περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα σχηματίζοντας έτσι την λεκάνη του Αιγαίου Πελάγους, ήτις απλώνεται από τον κόλπο της Αλεξανδρουπόλεως, μέχρι των Ελληνικών Χωρικών Υδάτων νοτίως της Νήσου Ρόδου, Κρήτης κ.λ.π.

Στην λεκάνη αυτή περιλαμβάνονται νησιά, νησίδες και βραχονησίδες, ήτοι τα 3.000 περίπου νησιά, νησίδες και βραχονησίδες του Αρχιπελάγους του Αιγαίου, με εξαίρεση μόνον τις νήσους Ίμβρο και Τένεδο και μερικές βραχονησίδες οι οποίες ευρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των τριών (3) χιλιομέτρων από τις Τουρκικές παραλίες (Ασιατικές).

Τα εν λόγω νησιά αποδόθηκαν στην Ελληνική κυριαρχία σε διάφορα χρονικά διαστήματα και με διάφορες Διεθνείς συνθήκες ή γραπτά κείμενα συνθηκών, τα οποία καθορίζουν το καθεστώς των νησιών του Αιγαίου Πελάγους και την οριοθετική γραμμή των θαλασσιών συνόρων μεταξύ της Ελλάδος και της Τουρκίας, κατά τρόπον απόλυτο και έτσι οριοθετείται η εδαφική συνέχεια της Ηπειρωτικής και Νησιωτικής Ελλάδος.

Το Διεθνές Νομικό Καθεστώς, που σήμερα διέπει το καθεστώς του Αιγαίου είναι η συνθήκη της Λωζάνης του 1923, αλλά οι επανειλημμένες συνεχόμενες υπαναχωρήσεις της Τουρκίας σε ρητές και αμοιβαίες δεσμεύσεις και οι συνεχείς κατά τρόπον προκλητικό και απαράδεκτο, παραβιάσεις του Ελληνικού Εναερίου Χώρου μας και των Ελληνικών Χωρικών Υδάτων, με τις αδιάκοπες σχεδόν καθημερινές παραβιάσεις της προαναφερόμενης συνθήκης και της εκ συμβάσεως της Γενεύης περί Υφαλοκρηπίδος υποχρεώσεις της, καταστρατηγείται βάνανυσα το Status των σχέσεων καλής γειτονίας. Αβίαστα λοιπόν βγαίνει το συμπέρασμα από ένα καλόπιστο μελετητή των προαναφερομένων, ότι οι Ελληνικές Νομικές θέσεις είναι απόλυτα τεκμηριωμένες, ενώ το παρανοϊκό και απόλυτα ατεκμηριώτο στις παράλογες και μη νόμιμες απαιτήσεις της Αγκύρας.

Η από το έτος 1982 υπογραφείσα Σύμβαση, για το Δίκαιο της Θαλάσσης, η οποία

ακόμη ΔΕΝ έχει επικυρωθεί με Νόμο, θεμελιώνει και δίδει το δικαίωμα επεκτάσεως των θαλασσίων ζωνών από τα παράκτια κράτη εις βάρος της ανοικτής θάλασσας, ως αντιστάθμισμα δημιουργίας διεθνών βυθών θαλάσσης. Οι κυριότερες ρυθμίσεις της Νέας Συμβάσεως, για το δίκαιο της θαλάσσης είναι ευνοϊκότερες για την χώρα μας, αφού της παρέχει και θεμελιώνει το δικαίωμα της Αιγιαλίτιδος ζώνης, μέχρις 12 ναυτικών μιλίων, συνορεύουσας ζώνης μέχρις 24 ναυτικών μιλίων, αποκλειστικής Οικονομικής ζώνης μέχρις διακοσίων 200 ναυτικών μιλίων και την αναγνώριση στα νησιά μας πλήρων δικαιωμάτων Υφαλοκρηπίδος (πλην των βραχονησίδων).

Χωρίς καμία απολύτως αμφισβήτηση, ο κανόνας των δώδεκα (12) ναυτικών μιλίων, για την επέκταση της Αιγιαλίτιδος ζώνης, που ομόφωνα υιοθετήθηκε από την προαναφερόμενη Σύμβαση, αποτελεί πλέον ξεκάθαρο CONSENSUS και υιοθετεί το κυριαρχικό δικαίωμα κάθε κράτους, μονομερώς να επεκτείνει την Αιγιαλίτιδα ζώνη του σε δώδεκα (12) ναυτικά μίλια, γεγονός αναμφισβήτητο που επιλύει αυτομάτως την οριοθέτηση της Υφαλοκρηπίδος του Αιγαίου και την εναρμόνιση του ζητήματος της Αεροπλοΐας.

Οι συνεχείς και προκλητικές εκ μέρους της Τουρκίας παραβιάσεις του Ελληνικού Εναέριου Χώρου, ως μέχρις σήμερα ισχύει από αρχαιοτάτων χρόνων, δύναται να θεωρηθεί ως πράξις CASUS BELLI και αποτελούν ωμή παραβίαση των Διεθνών Κανόνων Δικαίου και απαγορεύεται από τον εν αδρανεία σήμερα, κατά την άποψή μου, χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονισθεί, ότι ο Εθνικός Εναέριος Χώρος της χώρας μας, είναι τα δέκα (10) ναυτικά μίλια και ουδέποτε είχε αμφισβητηθεί μέχρις το έτος 1975, ότε το πρώτον ετέθη θέμα.

Το ζήτημα της Υφαλοκρηπίδος της Αιγιαλίτιδος ζώνης είναι αποκλειστικά θέμα οριοθετήσεως αυτής.

Κατόπιν των ανωτέρω λεπτομερώς εκτεθέντων, καταλήγουμε συμπερασματικά και προτείνω τα ακόλουθα :

- Να οχυρωθούν και να εξοπλισθούν τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους με αμυντική και επιθετική δομή, ανταποκρινόμενη στα πραγματικά σημερινά δεδομένα.
- Να μελετηθεί προσεκτικά και η πατρίδα μας να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα, σε δώδεκα (12) ναυτικά μίλια.
- Να εφαρμοσθούν με αντικειμενικότητα, αμεροληψία και αυστηρή ουδετερότητα, οι διατάξεις οι οποίες διέπουν την Νέα Σύμβαση για το Δίκαιο της Θαλάσσης.

- Σε καμία περίπτωση, η Ελλάδα να μην δεχθεί οποιαδήποτε παρανοϊκή αξίωση ή απαίτηση της Τουρκίας, η οποία προσκρούει στις προαναφερόμενες διατάξεις των Συνθηκών η Συμβάσεων, και τέλος
- Καθίσταται επιτακτική και απόλυτα ανελαστική η εφαρμογή ειδικού προγράμματος αποκεντρώσεως, για τα Ελληνικά Νησιά τα οποία εγκαταλείπονται συνεχώς, να θεσμοθετηθούν και θεσπισθούν κίνητρα για την ανάπτυξη των νησιών μας, ώστε να γέμουν ανθρωπίνης ζωής επ'αυτών και να αυξηθεί έτσι ο πληθυσμός τούτων, που θεμελιώνουν το δικαίωμα της Υφαλοκρηπίδος.

Ανά
Διά
Εκ
Θέσεις
Επί
Κατά
Παρά
Προ
Υπό

Προσωπικής Ευθύνης
Δημητρίου Θ. Μανίκα

ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ (Ανάγνωσμα)

Ο σάλος των τελευταίων ημερών για τα συμβάντα (της τελευταίας 15ετίας) και τα συμβαίνοντα στους χώρους της Δικαιοσύνης και της Εκκλησίας προκαλεί θλίψη, απογοήτευση και ανησυχία.

Οι «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ» της ΕΛ.Ε.Σ.ΜΕ ασχολούνται κατ' αρχήν με τα Εθνικά Θέματα και ζητήματα Στρατηγικής και Πολιτικής, διεθνούς και ελληνικού ενδιαφέροντος. Η ενασχόλησις με τις όζουσες υποθέσεις, της προσφάτου δημοσιότητας, εκ πρώτης όψεως είναι ασύμβατη με τη συνήθη ύλη των «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΩΝ».

Οι «Θέσεις» όμως θα ασχοληθούν με αυτό το θέμα διότι :

- Οι χώροι, η έκτασις, η χρονική διάρκεια και το είδος των συμβάντων τα καθιστούν αυτομάτως θέματα γενικού εθνικού ενδιαφέροντος.
- Οι τρόποι, τόποι (πηγές), μέσα και μέθοδοι δημοσιοποιήσεως, προβολής και συντηρήσεως προκαλούν και επιτείνουν την ανησυχία.
- Η όλη εξέλιξις, φαινομένη και δυστυχώς, βασίμως, αναμενομένη, δεν επιτρέπει ελπίδα οριοθετήσεως των περιστατικών σε συμπεριφορές εκτροπής προσώπων, μεγάλου έστω αριθμού, αλλά αντιθέτως επιβάλλει την παραδοχήν υπάρξεως ενδημικής νοσηράς αντιλήψεως, εις τας διασυρομένας Εθνοκοινωνιάς Λειτουργίας, αλλά και των, εχουσών μ' αυτάς σχέση, Κρατικών Λειτουργιών και της όλης ελληνικής Κοινωνίας? και τέλος
- Δίνεται σ' όλους, όσοι ενδιαφέρονται, πεδίο προσβολής και αποδυναμώσεως του εθνικού δυναμικού δια της, περαιτέρω απαξιώσεως και των διασυρομένων χώρων και όσων ακόμη συνθέτουν τις έννοιες Έθνος, Κράτος, Πολιτεία, Κοινωνία.

Δεν επιχειρώ ιστόρηση και ανάλυση του όλου θέματος, γνωστού άλλωστε σε όλους από την προβολή του δια των ΜΜΕ. Θα καταθέσω όμως απόψεις επεξηγηματικές και στηρικτικές της προηγηθείσης αιτιολογήσεως.

Αμφότεροι οι προβαλλόμενοι και προσβαλλόμενοι χώροι εμπεριέχουν, βάσει νόμων, κανόνων, κωδίκων και εθιμικών συμπεριφορών, λειτουργικές δυνατότητες

προλήψεως, αποτροπής και καταστολής της όποιας ατομικής ή περιστασιακής περιπτώσεως εκτροπής και βεβαίως της διαφθοράς. Βασικά στοιχεία κρίσεως καθ' ενός, αλλά και συλλογικών περιπτώσεων, αποτελούν η εποπτεία, ο έλεγχος και η **MARTYRIA έξωθεν και έσωθεν**. Ακόμη και αν όλα τα μέσα ελέγχου και εποπτείας δεν προκάλεσαν το ενδιαφέρον της, κατά περίπτωση, υπευθύνου Ηγεσίας, είναι, τουλάχιστον, ανόητος ο **ισχυρισμός ελλείψεως της έξωθεν ΚΑΚΗΣ μαρτυρίας**.

Τούτου λοιπόν δεδομένου γεννάται αμείλικτο το ερώτημα, γιατί δεν λειτούργησε, ως στοιχειώδης απόρροια σεβασμού προς το λειτούργημα και αυτοσεβασμού των λειτουργών, η απαραίτητη διαδικασία καθαρμού; Όχι οι τυπικές συστάσεις και πειθαρχικές παραπομπές, **ισοπεδωτικής συναδελφικής κατανοήσεως** και οι άχρωμες μη αναγινωσκόμενες εγκύκλιοι, ούτε οι, προς μη ενδιαφερομένους, νουθεσίες και τα καλλιιεπή, αλλά κορυβιόντα, κηρύγματα. Η απάντησις προκύπτει αφ' εαυτής και δηλώνει **ευθύνη συννεοχικής ανοχής και ασυγνώστου αμελείας**. Έχω, από πάρα πολύ καιρό, διαπιστώσει, (ίσως και όσοι τώρα διαβάζουν αυτό το κείμενο), ότι ο ισχυρότερος δεσμός ανοχής, αποκρύψεως, συγκαλύψεως και προστασίας είναι το **συννεοχικό σύνδρομο**. Δεν είναι ανάγκη ο συννεοχος να είναι και συναυτουργός. Αρκεί να γνωρίζει ο Α (συννεοχος) ότι ο Β (συννεοχος) γνωρίζει την συγκεκριμένη ενοχή του Α ή ακόμη ο Α να νομίζει ότι ο Β γνωρίζει. Τότε ο Β θα απολαμβάνει της συννεοχικής ανοχής του Α. Και επειδή (ν) οι Α και (μ) οι Β καταλήξαμε να έχουμε το σημερινό φαινόμενο. Η φιλοδοξία επίσης αποτελεί ουσιώδες αίτιο, ιδίως αν συνοδεύεται και συνήθως αυτό συμβαίνει, από κενότητα και ανικανότητα, οπότε επιχειρείται η συμπλήρωσις με συμβιβασμούς, εξυπηρετήσεις, κοσμικές λάμπεις, κομματικές εντάξεις και με συγκαλύψεις και άλλες ενέργειες **αμελείας ασυγνώτου**.

Το βαρύ της υποθέσεως όμως προέρχεται από την αποδοχή της **επιορκίας**, καθ' όσον οι υπ' όψιν «Λειτουργοί», έχουν, πλην των ειδικών εξετάσεων και δοκιμασιών πιστοποιήσεως των προσόντων και ικανοτήτων των, υποβληθεί και **εις την δοκιμασίαν του όρκου**. **Επίορκοι όμως δεν είναι μόνον οι εις διαφθοράν προσφερόμενοι ή υποκύπτοντες. Επίορκοι ήδη κατέστησαν και όλοι οι συννεοχικώς ανεχθέντες και ασυγνώστως αμελήσαντες, αλλά και όσοι εφεξής όμοια θα πράξουν**.

Και αφού μπλέξαμε με ειδικούς νομικούς και κανονιστικούς όρους, έωλος προκαθίσταται η επίκληση της "**συγνωστής πλάνης**", εκτός της περιπτώσεως των νεαρών αστρατεύτων, **αλλά πλημμελώς κατηχηθέντων, κληρικών, των οποίων η όποια εκτροπή και διαφθορά, μετά την χειροτονίαν τους, βαρύνει τους αποπλανήσαντές τους κατηχητάς**.

Το αυτό δεν ισχύει δια τους Δικαστάς.

Και οι δύο χώροι προβάλλουν, και ορθώς πράττουν, **την υποχρέωση και το δικαίωμά τους να ΑΥΤΟΚΑΘΑΡΘΟΥΝ**.

Πολιτεία, Κοινωνία, ΕΘΝΟΣ και κάθε Έλλην αναμένουν, εύχονται, απεύχονται και όσοι πιστοί προσεύχονται. Υπάρχουν όμως και επιχαίροντες (περί αυτών στο τέλος).

Αυτή η υπόθεσις με όλη την δυσοσμίαν της και την προκαλουμένη αποστροφή,

είναι άκρως επικίνδυνη, ως ενέχουσα τον κίνδυνο μεταφοράς της αποστροφής, από τα πρόσωπα των λειτουργών, προς τους χώρους της λειτουργίας τους, την Εκκλησία και τη Δικαιοσύνη, με κλωνισμό της πίστεως και της εμπιστοσύνης. Ίσως κάποιοι (αόρατοι, άφαντοι, υπόγειοι, ανώνυμοι) σ' αυτό να στοχεύουν. Αν δούμε ποιες λειτουργίες συνθέτουν το εθνικό, πολιτειακό και κοινωνικό σύνολο, θα διαπιστώσουμε, δυστυχώς ότι έχουν απαξιωθεί στη συνείδηση του μέσου Έλληνα από καιρό. Οι δημοσκοπήσεις, με όση πιστότητα τους αναγνωρίζεται, δείχνουν πολύ χαμηλά ποσοστά αποδοχής Πολιτικής, Πολιτικών, Κομμάτων, Δημοσίας Διοικήσεως κ.λ.π. Οι Ένοπλες Δυνάμεις εκτιμώνται, όχι ως παράγων παρεμβατικής ικανότητας, αλλά σε αντιδιαστολή προς το γενικό κλίμα διαφθοράς και διαπλοκής. Ανάλογη εκτίμησης παρέχεται και προς τα Σώματα Ασφαλείας, κυρίως λόγω Ολυμπιακών Αγώνων. Όπου τα πρόσωπα γίνονται αποδεκτά, η αποδοχή είναι προϊόν συγκρίσεως με άλλους, επωνύμως οριζομένους και όχι αυθορμήτου προτάσεως. Η γενική εντύπωση, που προκύπτει είναι ότι οι Έλληνες πιστεύουν ότι το Κράτος στο σύνολό του είναι ανεπαρκές, ανίκανο, διαπεπλεγμένο και διεφθαρμένο. Η Εκκλησία και η Δικαιοσύνη μέχρι πρότινος, αποσπούσαν υψηλά ποσοστά εκτιμήσεως. Ήδη όμως υφίστανται τις συνέπειες, οι οποίες προσβάλλουν τον εθνικό κορμό. Και δεν ήταν δυνατό να γίνει αλλιώς. **Επί μακρόν εθισθήκαμε σε αλλαγές, αναμορφώσεις, προόδους, εκσυγχρονισμούς και εκδημοκρατισμούς.**

Σε κάθε περίπτωση είναι ένα σύνθημα πάνω σε ένα άγραφο χαρτί και ο καθείς διαβάζει ότι θέλει, νομίζει ή επιθυμεί. Ο συντάκτης όμως, του αγράφου κειμένου, είναι ο μόνος, που ίσως ξέρει το κείμενο, σπανίως και ο εκφωνητής. Προοδευτικώς κάθε εξαγγελία οδήγησε σε αυταπάτες όλων, εκτός των πονηρών και σε αποδομήσεις και αποσαθρώσεις όλων των ηθικών στηριγμάτων και αναστολών της κοινωνίας και του εθνικού κορμού. Καταλήξαμε σε όλα, για να είναι ενδιαφέροντα, να προτάσσουμε ένα «ΠΑΡΑ» και να ζούμε καθ' εξίν με αυτά τα «ΠΑΡΑ». **Παραοικονομία, Παραπαιδεία, Παραπολιτική, Παραδημοσιογραφία, Παραεκκλησιαστικά, Παραδικαστικά, Παρααστυνομία, Παραστρατιωτικά, Παρακρατικά, Παρασκήνια, Παραφύσιν, ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ!!!**

Μέσα σ' αυτόν τον κυκεώνα των Παρα..... εμφυλοχωρούν με θράσος και οι διάφορες ιδιαιτερότητες, που οδηγούν με αναίδεια στην προβολή όλων των με «παρά» αποκτουμένων και με «ροζ» περιτυλιγμένων (το «ροζ» βεβαίως είναι το «παράχρωμα» του βοθρολύματος) και απαιτούν και εν πολλοίς επιβάλλουν, όχι απλώς την ανοχή της περιθωριακής υπάρξεώς τους, αλλά την αποδοχή και την «παραδοχή» της επικυριαρχικής υποστάσεώς τους.

Όλη αυτή η κατάσταση είναι το μοιραίο και φυσικό αποτέλεσμα, όσων έχουν συμβεί στην Ελλάδα τα τελευταία 40 χρόνια. **Ας μην απορούμε, ίσως δεν έχουμε και διαμαρτυρίας δικαίωμα, συνέβαιναν και συμβαίνουν δίπλα μας και εμείς απλώς «παρακολουθούμε» και «εθιζόμαστε». Ο εθισμός είναι κατάσταση βαρειάς μορφής, το επόμενο βήμα είναι η εξάρτησις. Αλίμονο αν κάποια στιγμή συνειδητοποιήσουμε ότι είμαστε και εμείς εξαρτημένοι.**

Όσο λοιπόν είναι καιρός, ας προχωρήσουν οι «Ταγοί» στον αποεθισμό, ας κόψουν

(όχι κεφάλια γιατί δε θα μείνει κανένα), έξεις και ας αποβάλλουν τους εις βαθμόν εξαρτήσεως εθισμένους. Ας στραφούν προς το πρέπον ήθος, ας καταστούν επιτέλους απλώς εύορκοι.

Ας μην αναζητήσουμε «αόρατους εχθρούς» και συνωμότες (πολλοί άλλωστε περιμένουν στη γωνία για να προσάψουν την ετυμηγορία του «πατριωτισμού» και της «συνωμοσιολογίας»).

Αλλά έχουμε ή όχι στο διεθνή, ευρύ και εγγύς, χώρο ανταγωνιστές και αντιπάλους; Αυτοί ανταγωνιστές και αντίπαλοι είναι δυνατόν να μην επιχαίρουν; Είναι περισσότερο από βέβαιο πως, αν μπορούσαν, θα επιχειρούσαν, να επιτύχουν την αποδυνάμωση ανταγωνιστών και αντιπάλων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός της μη ικανοποιητικής εξελίξεως των εθνικών μας θεμάτων και των αισθημάτων αδικίας που μας κατατρύχουν. Είναι αποτέλεσμα ελλείμματος ισχύος και μειωμένου συγκριτικώς υπολογισμού μας. Και το έλλειμμα ισχύος και ο απομειωτικός υπολογισμός, είναι προϊόν συγκεκριμένων σταθμιζομένων και μετρούμενων παραγόντων (όχι βεβαίως της σπατάλης των επιπολαίων αγορών οπλικών συστημάτων). Η στάθμιση και ο υπολογισμός του εθνικού μας δυναμικού επηρεάζεται απ' όλα τα στοιχεία, που συνθέτουν έννοιες και λειτουργίες Έθνους, Κράτους, Οικονομίας, Κοινωνίας. Κάθε μία λειτουργία συνεισφέρει και ως ποσόν αλλά και ως ποιοτικός συντελεστής (οπότε πολλαπλασιάζει ή διαιρεί) στην τελική διαμόρφωση του Εθνικού Δυναμικού, πολύ δε περισσότερο όταν εκφράζει «ήθος» και «Ηθικές Δυνάμεις».

Επομένως κάποιοι δικαίως επιχαίρουν και ίσως έχουν συμβάλλει στη χαρά.

Κάποιοι πάλι, εντός του τόπου, οφείλουν να αισχύνονται.

Ακόμη μια διαπιστωτική παρατήρηση η οποία ουδέν προαναφερθέν αναιρεί. Όλα όσα δημοσιοποιούνται στα ΜΜΕ, δεν είναι δυνατόν να προέρχονται από ατομικές ανταγωνιστικές παγιδεύσεις. Δίνουν την εντύπωση ότι είναι αποτέλεσμα μακράς συστηματικής παρακολουθήσεως, ταξινομήσεως και καταγραφής από ιδιαίτερων δυνατοτήτων υπηρεσίες. Σήμερα ευφυώς διανέμονται, ώστε να προβάλλονται ως προϊόντα ιδιοφυούς και ιδιαίτερας αποτελεσματικής ερεύνης, η οποία ουσιαστικώς διαλέγεται με τους αποκαλυπτομένους. Αν δεν ήταν έτσι οι καταγγελίες θα ήσαν εξ αρχής πλήρεις, σαφείς, άνευ αναθεωρήσεων και αναιρέσεων. Και επειδή η αποτελεσματικότητα των ελληνικών υπηρεσιών παρακολουθήσεως και ασφαλείας αποκαλύπτεται από τις αποκαλύψεις, κάποιοι άλλοι την έχουν κάνει τη δουλειά. Οι νοούντες νοούν!!!

Υ.Γ. : Ο υπογράφων τις «ΘΕΣΕΙΣ», έχει το δικαίωμα καταγγελτικής καταθέσεως απόψεών του, αφού προ τριετίας, (Φεβρουάριος 2002) στην ίδια σελίδα, είχε αναδημοσιεύσει απόσπασμα, προηγούμενου άρθρου του (Εθνικές Επάλξεις, Ιουνίου 1997), το οποίον και πάλιν παρατίθεται.

Γ' ΔΙΑΠΛΟΚΗ -ΔΙΑΦΘΟΡΑ -ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΗΣΥΧΙΑ¹

Η αυτοαποκαλυπτομένη, ΔΙΑΠΛΟΚΗ και η αναιδώς προβαλλόμενη ΔΙΑΦΘΟΡΑ προκαλεί δικαιολογημένη ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΗΣΥΧΙΑ, η οποία υπάρχει και

εκδηλώνεται στον κορμό του εθνικού σώματος με την αποχή, τη σιωπή και την επικέντρωση του ενδιαφέροντος προς άλλα θέματα καυτά και πρωτοσέλιδα. Υπάρχει και εκδηλώνεται με τη μοιρολατρική αποδοχή ότι άλλοι, τρίτοι, ισχυροί για δικούς τους λόγους, θα αποφασίσουν και θα ρυθμίσουν τα πράγματα, μια που οι δικοί μας ταγοί, οικονομικοί, κοινωνικοί-πνευματικοί και πολιτικοί, είναι απλώς «εντολοδόχοι -διαχειριστές», με ποικίλλουσα κατά περίπτωση και πρόσωπο ευρύτητα και ευχέρεια διαχειρίσεως.

«Εντολοδόχοι - Διαχειριστές» εντολέων πραγματικών, αλλά μη καταδεικνυομένων.

«Εντολοδόχοι - Διαχειριστές» ενεργούμενα, οι οποίοι επιλέγονται, προετοιμάζονται, χρίζονται, επιβάλλονται, χρησιμοποιούνται και καθαιρούνται, αλλά ουδέποτε αυτονομούνται, ουδέποτε αποδεσμεύονται.

«Εντολοδόχοι - Διαχειριστές», οι οποίοι, ίσως, ουδέποτε γνώρισαν την πραγματική πηγή δυνάμεως, της οποίας έγιναν «σκεύη εκλογής», αλλά αισθάνονται κάθε στιγμή τους «ενδιάμεσους - νήματα», μέσω των οποίων καθοδηγούνται, επιδοκιμάζονται ή απορρίπτονται.

Γενική είναι η πεποίθηση ότι το διαπλεγμένο σύστημα είναι πραγματικό.

Προσφάτως μάλιστα, έχει αποδυθεί, με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα, σε μια προσπάθεια απομυθοποίησης και αποκαθηλώσεως αυτών, κυρίως πολιτικών ειδώλων, που κατάφεραν ή μέχρι σήμερα τους επέτρεψαν, να θεωρούνται ως οντότητες χαρισματικές ή αυθύπαρκτες. Και πέραν αυτού το σύστημα προβάλλει κυνικώς απρόσβλητο κι ανενδοιάστως πλέον αποκαλύπτει, με σαρδόνιο ύφος, όσα προκαλύμματα χρησιμοποίησε, επί δεκαετίες τώρα, για να παραλλάσσει και προωθεί τις επιθυμίες του (θεσμούς και πρόσωπα) και, με περίσσεια θράσους, δηλώνει παρόν κι απροκαλύπτως πλέον, έτοιμο ν' αποφασίζει κι επιβάλλει.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, οι Έλληνες σήμερα αυτά πιστεύουν, ως δεδομένα και αναλόγως προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στη λογική του «βολέματος». Αυτοκατατάσσονται λοιπόν και βεβαίως κατατάσσουν κι όλους τους άλλους, στις βαθμίδες μιας μεγάλης κλίμακος του «βολεύομαι - βολεμένος» κι όλων των δυνητικών παραγώγων τους, από το καλοβολεμένος μέχρι το βολοδαρμένος. Η πελατειακή νοοτροπία η οποία αμφίδρομα, χρόνια τώρα, στιγματίζει και ρυπαίνει τις σχέσεις πολιτείας και πολιτών, αρχόντων και αρχομένων, προβαλλόντων και προβαλλομένων, προωθούντων και προωθουμένων, έχει δημιουργήσει ένα ιδιότροπο κλίμα, όπου οι κατά περίπτωση κρατούντες θέλουν τους Έλληνες ραγιαδες και οι αγωνιζόμενοι να επικρατήσουν τους προτιμούν ληστοτρόφους.

¹ Απόσπασμα από άρθρο του υπογράφοντος στις ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΑΛΞΕΙΣ Ιουνίου 1997 "Για να μη μας λένε ότι κανείς, ποτέ, δεν τα είπε δημοσίως".

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ

Του Υποστρατήγου ΕΛ.ΑΣ ε.α. Π. Λάγγαρη
Πρώην Υποδιευθυντού της Αντιτρομοκρατικής Υπηρεσίας της ΕΛ.ΑΣ

Εισαγωγή

Η επαγγελματική επάρκεια και η ηθική πληρότητα είναι οι ιδεώδεις εκείνες αρετές, οι οποίες θα πρέπει να κοσμούν την προσωπικότητα του λειτουργούντος σε μια σύγχρονη και δημοκρατικά οργανωμένη κοινωνία Αστυνομικού. Με άλλα λόγια, οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν το σύνολο των απαραίτητων επαγγελματικών και ηθικών προσόντων του σύγχρονου Αστυνομικού, ο οποίος διαχειρίζεται την κρατική εξουσία για την εμπέδωση της τάξεως και ασφάλειας και την περιφρούρηση των εννόμων αγαθών του πολίτη, με την απαραίτητη όμως προϋπόθεση, του σεβασμού στο έπακρο των Συνταγματικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων του ίδιου του πολίτη, κατά την μεταξύ τους επαφή για την εφαρμογή του νόμου, αποφευγομένων των εκατέρωθεν υπερβάσεων ή καταχρήσεων, οι οποίες αναπόφευκτα οδηγούν σε αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις. Ο επιθυμητός στόχος όμως επιτυγχάνεται πρωτίστως, όταν ο ίδιος ο Αστυνομικός γνωρίζει καλώς τα δικαιώματα, ιδιαίτερα δε τις υποχρεώσεις του, κατά την εκδήλωση της δράσης του ως όργανο της πολιτείας και δια το συμφέρον του πολίτη, ο οποίος πολίτης μάλιστα σήμερα, όχι μόνο γνωρίζει καλώς τα δικαιώματά του, αλλά και τον τρόπο να αξιώνει και να επιβάλει τον σεβασμό έναντι πάντων προς αυτά, ιδίως από την κρατική αυθαιρεσία.

Για την αποφυγή των ανωτέρω συγκρούσεων και προβλημάτων ως και την σύννομη και απρόσκοπτη δράση των Αστυνομικών, το Υ.Δ.Τ. με μία πρωτοποριακή και αξιέπαινη ενέργειά του πρόσφατα, εξεπόνησε και έθεσε σε ισχύ υπό μορφήν Προεδρικού Διατάγματος το «ΚΩΔΙΚΑ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ», ήτοι ένα εγχειρίδιο-εγκόλπιο του ιδανικού Αστυνομικού, το οποίο αφορά όλο το Αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας. Οι περιεχόμενοι στον Κώδικα αυτό κανόνες συμπεριφοράς και αρχές, βασίζονται στις σχετικές διεθνείς διακηρύξεις κάτω από το φίλτρο της ΕΕ και έχουν ως κατωτέρω κατά άρθρον :

Γενικές Υποχρεώσεις (άρθρο 1)

Ο αστυνομικός :

α. Υπηρετεί τον Ελληνικό Λαό και εκτελεί τα καθήκοντά του, όπως ορίζουν το Σύνταγμα και οι νόμοι.

β. Υποχρεούται να σέβεται την αξία του ανθρώπου και να μεριμνά για την προστασία των δικαιωμάτων του ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου.

γ. Ενεργεί πάντοτε με σκοπό την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και τη διαφύλαξη των νομίμων

συμφερόντων των πολιτών.

δ. Ενεργεί κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων του, με βάση τις αρχές της νομιμότητας, της αναλογικότητας, της επιείκειας, της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας των ατόμων.

Συμπεριφορά κατά την Αστυνομική Δράση (άρθρο 2)

Ο αστυνομικός :

α. Υπόκειται στις αρχές της διαρκούς ετοιμότητας και της διαρκούς διατεταγμένης υπηρεσίας.

β. Εφαρμόζει το νόμο με κοινωνική ευαισθησία και ουδέποτε υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα όρια της διακριτικής ευχέρειας που του παρέχεται. Όταν επεμβαίνει υποχρεούται να δηλώνει την ιδιότητα, την ταυτότητα και την Υπηρεσία του.

γ. Εκτελεί τα καθήκοντά του με αμεροληψία, αντικειμενικότητα, διαφάνεια, σύνεση, αυτοκυριαρχία, σταθερότητα, αποφασιστικότητα και αξιοπρέπεια, προστατεύοντας, χωρίς διάκριση, όλους τους πολίτες από παράνομες σε βάρος του πράξεις.

δ. Σέβεται το δικαίωμα στη ζωή και την προσωπική ασφάλεια κάθε ατόμου. Δεν επιφέρει, δεν προκαλεί και δεν ανέχεται πράξεις βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και αναφέρει αρμοδίως κάθε παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ε. Για την τήρηση και εφαρμογή του νόμου χρησιμοποιεί κατ' αρχήν μη βίαια μέσα. Η προσφυγή στη βία επιτρέπεται μόνον όταν είναι απολύτως αναγκαία και στο μέτρο που προβλέπεται και απαιτείται για την εφαρμογή του νόμου. Τηρεί πάντοτε με απόλυτο σεβασμό τις αρχές της αναγκαιότητας, της προσφορότητας (καταλληλότητας) και της αναλογικότητας. Χρησιμοποιεί τα κατά το δυνατόν, ηπιότερα μέσα, αποφεύγοντας κάθε περιττή ενόχληση, σκληρότητα ή αδικαιολόγητη φθορά ιδιοκτησίας. Δεν προβαίνει σε καταχρηστική χρήση των χημικών και των άλλων διαθέσιμων μέσων και ιδιαίτερα εκείνων που ενδέχεται να προκαλέσουν βλάβη στην υγεία των πολιτών. Χρησιμοποιεί τα πυροβόλα όπλα μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο και αναφέρει αμέσως το συμβάν.

στ. Ενεργεί για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, με σκοπό τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων όλων των πολιτών και την απρόσκοπτη κοινωνική διαβίωση, την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος, αποφεύγοντας συμπεριφορές που μπορεί να προκαλέσουν σύγκρουση και επιβάλλει μόνον τους κατά περίπτωση αναγκαίους και προβλεπόμενους από το νόμο περιορισμούς δικαιωμάτων.

Συμπεριφορά κατά τη σύλληψη και κράτηση Πολιτών (άρθρο 3)

Ο αστυνομικός :

α. Ενεργεί σύλληψη ατόμου όταν αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου. Κατά τη σύλληψη ενεργεί με σύνεση και

σταθερότητα, τηρεί άψογη συμπεριφορά και αποφεύγει κάθε πράξη που μπορεί να βλάψει την τιμή και την υπόληψη του συλληφθέντος και γενικά να προσβάλει την αξιοπρέπειά του. Χρησιμοποιεί την απολύτως αναγκαία βία και δεσμεύει τον συλληφθέντα μόνον όταν αντιδρά βίαια ή είναι ύποπτος φυγής.

β. Ενημερώνει αμέσως τον κρατούμενο για το λόγο της σύλληψης και κράτησής του, για τις εναντίον του κατηγορίες, τα δικαιώματά του και για τη διαδικασία που εφαρμόζεται στην περίπτωση του. Κρατούμενος που δεν κατανοεί την ομιλούμενη γλώσσα, ενημερώνεται σε γλώσσα που γνωρίζει με διερμηνέα ή με τον προσφορότερο τρόπο.

γ. Φροντίζει για την άμεση τηλεφωνική ή με άλλο πρόσφορο τρόπο επικοινωνία του κρατουμένου με πρόσωπο της επιλογής του ή με την προξενική αρχή της χώρας του, εφόσον είναι αλλοδαπός, προκειμένου να γνωστοποιήσει την αιτία και τον τόπο κράτησής του.

δ. Διευκολύνει την παροχή νομικής βοήθειας στον κρατούμενο και διασφαλίζει την άμεση και ακώλυτη επικοινωνία του με τον δικηγόρο του.

ε. Διασφαλίζει την επικοινωνία του κρατουμένου με τους οικείους του, τις προξενικές αρχές της χώρας του προκειμένου για αλλοδαπό και τις εθνικές και διεθνείς επιτροπές που είναι αρμόδιες για την προστασία των κρατουμένων, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις και το νόμο.

στ. Επιτρέπει την επικοινωνία του κρατουμένου, εφόσον ο ίδιος συγκατατίθεται, με επίσημους συλλογικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στην παροχή υποστήριξης στους κρατούμενους και γενικότερα στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ζ. Διασφαλίζει συνθήκες κράτησης που εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία της προσωπικότητας του κρατουμένου και μεριμνά για την κατά το δυνατόν αποφυγή του συγχρωτισμού των λοιπών κρατουμένων με τους ποινικούς, των ανδρών με τις γυναίκες, των ανηλίκων με τους ενήλικες και λαμβάνει ειδική πρόνοια για τα ευάλωτα άτομα.

η. Μεριμνά για την προστασία της υγείας του κρατουμένου, εξασφαλίζοντας άμεση ιατρική περίθαλψη σε περίπτωση ανάγκης και παρέχοντας τη δυνατότητα εξέτασης και από γιατρό της επιλογής του.

θ. Αποτρέπει και καταγγέλλει άμεσα, κάθε πράξη που συνιστά βασανιστήριο ή άλλη μορφή απάνθρωπης, σκληρής ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, οποιαδήποτε μορφή βίας ή απειλή βίας, καθώς και κάθε δυσμενή ή διακριτική μεταχείριση σε βάρος κρατουμένου.

ι. Προσάγει τον κρατούμενο το ταχύτερο και οπωσδήποτε εντός των νομίμων προθεσμιών ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής ή άλλης αρχής.

ια. Λαμβάνει τα πρόσφορα νόμιμα μέτρα, κατά περίπτωση, για την αποτροπή απόδρασης του κρατουμένου.

ιβ. Δεν δημοσιοποιεί την ταυτότητα, την ομάδα, τη φυλετική καταγωγή, την εθνική προέλευση ή την υπηκοότητα του κρατουμένου, εκτός αν αυτό κρίνεται αναγκαίο για την εξυπηρέτηση της αντεγκληματικής πολιτικής.

ιγ. Καταχωρεί στα επίσημα βιβλία της Υπηρεσίας του κάθε σύλληψη και κράτηση ατόμου.

Συμπεριφορά κατά την Προανάκριση (άρθρο 4)

Ο αστυνομικός :

α. Κατά τη διεξαγωγή του προανακριτικού έργου ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, με αποκλειστικό σκοπό την ταχεία επίτευξη του σκοπού της προανάκρισης.

β. Σέβεται απόλυτα το τεκμήριο της αθωότητας του κατηγορουμένου και υποχρεούται να διασφαλίζει όλα τα δικαιώματά του. Πληροφορεί έγκαιρα τον κατηγορούμενο για τις εναντίον του κατηγορίες και του παρέχει τη δυνατότητα να προετοιμάσει την υπεράσπισή του ιδίως με την παρουσία του συνηγόρου του. Εφόσον ο κατηγορούμενος δεν κατανοεί την ομιλούμενη γλώσσα, ενημερώνεται σε γλώσσα που γνωρίζει με διερμηνέα ή με τον προσφορότερο τρόπο.

γ. Μεταχειρίζεται με άψογο τρόπο τους κατηγορουμένους, τους υπόπτους, τους μάρτυρες και τους παθόντες και δεν ασκεί οποιαδήποτε μορφή βίας ή πίεσης στην προσπάθεια άντλησης πληροφοριών.

δ. Προστατεύει τους παθόντες και τους μάρτυρες, ιδιαίτερα όταν υπάρχει κίνδυνος για εκφοβισμό τους και λαμβάνει σοβαρά υπόψη την ψυχική υγεία, την ιδιάζουσα κατάσταση και το συμφέρον του θύματος σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, προσπαθώντας, κατά το δυνατό, να περιορίζει τη δευτερογενή θυματοποίησή του.

ε. Κατά την αυτοψία και κάθε είδους έρευνα ενεργεί πάντοτε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη επιμέλεια, ευπρέπεια και κοσμιότητα και αποφεύγοντας κάθε περιττή δημοσιότητα. Ιδιαίτερα, κατά τις σωματικές έρευνες και τις έρευνες κατοικιών μεριμνά ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός της προσωπικότητας και της ιδιωτικής ζωής των εμπλεκομένων και να αποφεύγεται κάθε μη αναγκαία ενόχλησή τους.

Εξυπηρέτηση των Πολιτών (άρθρο 5)

α. Η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για την ταχεία, ακώλυτη και χωρίς ταλαιπωρία εξυπηρέτησή τους, καθώς και η βελτίωση των σχέσεων αστυνομίας-πολίτη αποτελεί πρώτιστο καθήκον του αστυνομικού. Ειδικότερα, ο αστυνομικός εξετάζει αμέσως τα αιτήματα των πολιτών που σχετίζονται με αδικήματα και συμβάντα αστυνομικού ενδιαφέροντος και παρέχει τη νόμιμη συνδρομή του χωρίς χρονοτριβή.

β. Η προσέγγιση των αναγκών των πολιτών με ανθρωπισμό, σεμνότητα, κοινωνική ευαισθησία και ευελιξία, η αποφυγή της τυπολατρίας, η εκδήλωση πρωτοβουλιών και η λήψη πρακτικών μέτρων, ώστε να προλαμβάνονται αδικίες και να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική εξυπηρέτησή τους, καθώς και η δημιουργία σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης, συνεργασίας και κοινωνικής συναίνεσης αποτελούν καθημερινό μέλημα του αστυνομικού.

γ. Η αποφυγή προκαταλήψεων που έχουν ως αιτία το χρώμα, το φύλο, την εθνική καταγωγή, την ιδεολογία και τη θρησκεία, το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ηλικία, την αναπηρία, την οικογενειακή κατάσταση, την οικονομική και κοινωνική θέση ή άλλο διακριτικό στοιχείο του ατόμου, αποτελεί βασική παράμετρο της

συμπεριφοράς του αστυνομικού.

δ. Ο αστυνομικός επιδεικνύει ιδιαίτερη φροντίδα για την προστασία ιδίως των παιδιών, των γυναικών, των υπερηλίκων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες, των αναπήρων, των προσφύγων, των μελών μειονοτικών και γενικά ευπαθών κοινωνικών ομάδων και μεριμνά για την παροχή βοήθειας στις γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης και λοχείας, στους άρρωστους και γενικά στα πρόσωπα που έχουν ανάγκη. Ειδικότερα, συμπεριφέρεται στους ανηλίκους με κατανόηση και ανθρωπιά, φροντίζοντας για την προστασία τους από φθοροποιές επιδράσεις και κινδύνους στους οποίους είναι δυνατόν να εκτεθούν. Με ιδιαίτερη ευαισθησία οφείλει να μεταχειρίζεται τους ανηλίκους που παρουσιάζουν παραβατική συμπεριφορά, καθώς και τους ανηλίκους και τις γυναίκες που είναι πρόσφυγες ή θύματα σωματικής, ψυχολογικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης.

Ο Αστυνομικός ως Δημόσιος Λειτουργός (άρθρο 6)

Ο αστυνομικός :

α. Έχει τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους πολίτες, με εξαίρεση τους περιορισμούς που επιβάλλονται από το Σύνταγμα και το νόμο και είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της αστυνομίας σε μια δημοκρατική κοινωνία.

β. Σέβεται, τηρεί και εφαρμόζει τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις προϊσταμένων και υφισταμένων και των συναδέλφων μεταξύ τους, ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή, αδιατάρακτη και αποδοτική λειτουργία της Υπηρεσίας, μέσα σε κλίμα πειθαρχίας και πνεύμα αλληλεγγύης και ομοψυχίας.

γ. Διασφαλίζει αμερόληπτες και αποτελεσματικές διαδικασίες εξέτασης και ελέγχου στις περιπτώσεις υποβολής παραπόνων πολιτών εναντίον συναδέλφων του.

δ. Εκτελεί τις διαταγές των ανωτέρων του και ευθύνεται για τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεσή τους. Είναι προσωπικά υπεύθυνος για τις πράξεις ή παραλείψεις του και η εκτέλεση προδήλως παράνομων ή αντισυνταγματικών διαταγών δεν τον απαλλάσσει των ευθυνών του.

ε. Διευκολύνει τις έρευνες και τους ελέγχους που διεξάγουν δικαστικές, διοικητικές και ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

στ. Συνεργάζεται αρμονικά με τους δημοσίους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους των άλλων υπηρεσιών του Κράτους στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και με τους εκπροσώπους άλλων δημοσίων φορέων, οργανισμών και οργανώσεων για την εξυπηρέτηση του δημόσιου και του κοινωνικού συμφέροντος.

ζ. Απορρίπτει σθεναρά κάθε προσπάθεια δωροδοκίας του και επιδιώκει με την εν γένει συμπεριφορά, εμφάνιση, διαγωγή και διαβίωσή του να αποτελεί παράδειγμα καλού πολίτη και ακέραιου αστυνομικού.

η. Δεν χρησιμοποιεί την ιδιότητά του για να αποκομίσει προσωπικά οφέλη ή για να ευνοήσει το ιδιωτικό συμφέρον τρίτων, ούτε επιτρέπει στους συγγενείς ή φίλους του να επικαλεστούν άμεσα ή έμμεσα αυτή για να προωθήσουν τα συμφέροντά τους.

θ. Αντιμετωπίζει με αυστηρότητα και καταπολεμά κάθε πράξη διαφθοράς και

καταγγέλλει αμέσως αυτή στις αρμόδιες αρχές.

ι. Κατά την άσκηση των καθηκόντων δείχνει εντιμότητα και δεν αποδέχεται, άμεσα ή έμμεσα, οποιοδήποτε δώρο ή δωρεάν παροχή υπηρεσιών, επιβάλλοντας και στους στενούς συγγενείς του ανάλογη συμπεριφορά.

ια. Εκτός υπηρεσίας δεν εμπλέκεται σε δραστηριότητες και δεν αναλαμβάνει εργασίες που προσβάλλουν το κύρος του ως αστυνομικού.

ιβ. Ως υπεύθυνο άτομο, προσπαθεί να βελτιώνει διαρκώς την υπηρεσιακή του απόδοση και τις γνώσεις του, υποβαλλόμενος σε διαρκή εκπαίδευση.

Διαβεβαίωση (άρθρο 7)

Ο αστυνομικός από την ανάληψη των καθηκόντων του αποδέχεται την παρακάτω διαβεβαίωση :

«Διαβεβαιώ ότι γνώμονας της συμπεριφοράς μου αποτελεί ο σεβασμός της αξίας κάθε ανθρώπου και η προάσπιση των δικαιωμάτων του. Έχω την ύψιστη τιμή να υπηρετώ τον Ελληνικό Λαό, ασκώντας την αστυνομική εξουσία που μου εμπιστεύεται, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους. Αναλαμβάνω τις υποχρεώσεις και αποδέχομαι τους κινδύνους του λειτουργήματός μου και δηλώνω ότι εργάζομαι με αμεροληψία και δικαιοσύνη για το καλό της κοινωνίας. Προσπαθώ διαρκώς να βελτιώνω τη συμπεριφορά μου ως υπεύθυνος δημόσιος λειτουργός, αποδέχομαι τον κοινωνικό έλεγχο της δράσης μου και προσδοκώ την υποστήριξη των πολιτών».

ΤΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Του Αντιναυάρχου Λ.Σ. (ε.α) Δημήτρη Ορφανού
Επιτίμου Αρχηγού Λιμενικού Σώματος

«Εκ της θαλάττης άπασα ήρτηται σωτηρία .»

Ξενοφών

Στη μακραίωνη ιστορία του Ελληνικού Έθνους η Εμπορική Ναυτιλία διεδραμάτισε και συνεχίζει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας όσο και στους πολεμικούς της αγώνες ,αλλά ακόμη και στη διεθνή προβολή του Ελληνικού ονόματος . Σήμερα το γεγονός αυτό είναι δυστυχώς άγνωστο στους περισσότερους Έλληνες και ιδίως στους νέους, οι οποίοι ταυτίζουν την Εμπορική μας Ναυτιλία μόνο με τα επιβατηγά πλοία, που χρησιμοποιούν στις θερινές τους διακοπές ή στις μετακινήσεις τους στα νησιά. Λίγοι συμπατριώτες μας γνωρίζουν ότι η Ελληνόκτητη Εμπορική Ναυτιλία είναι πρώτη στον κόσμο και ότι το 90% περίπου του στόλου της (φορτηγά, δεξαμενόπλοια κ.α) ταξιδεύει σε όλη την υδρόγειο και εξυπηρετεί το διεθνές θαλάσσιο εμπόριο με 3.500 μεγάλα πλοία μεταφορικής ικανότητας 175.000.000 τόνων φορτίου. Ο τεράστιος αυτός στόλος απασχολείται κατ'ανάγκη σε διεθνείς μεταφορές, δεδομένου ότι οι εσωτερικές μεταφορικές μας ανάγκες είναι περιορισμένες και εξυπηρετούνται επαρκώς από πλοία επιβατηγά – οχηματαγωγά, ταχύπλοα, κρουαζιερόπλοια κλπ. στελεχωμένα με Ελληνικά πληρώματα .

Για να καταδείξω την ανεκτίμητη συμβολή της εμπορικής μας Ναυτιλίας στην Εθνική ισχύ και άμυνα της χώρας μας, θα αναφερθώ πολύ συνοπτικά στα σχετικά γεγονότα της νεώτερης Ελληνικής ιστορίας, αλλά και στα σημερινά ναυτιλιακά δρώμενα και τις προοπτικές του μέλλοντος .

Την εποχή της Τουρκοκρατίας οι Τούρκοι εκμεταλλευόμενοι τη ναυτοσύνη των νησιωτών μας ναυτολογούσαν στα πλοία τους δια της βίας Έλληνες για ένα έτος η και περισσότερο. Αυτό όμως τους έγινε μπούμερανγκ γιατί οι Έλληνες αποκτώντας ναυτική εμπειρία άρχισαν σιγά - σιγά να αξιοποιούν το εμπορικό τους δαιμόνιο και να διεισδύουν στο θαλάσσιο εμπόριο της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας με δικά τους ιστιοφόρα σκάφη. Σε αυτό το ξεκίνημα της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας συνέβαλε και η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζί προσφέροντας την προστασία της Ρωσικής σημαίας. Το Γαλαξείδι, η Ύδρα, οι Σπέτσες, τα Ψαρά, η Κάσος, η Μύκονος, η Άνδρος και άλλα νησιά εξελίχθηκαν βαθμιαία σε μικρές ναυτικές δυνάμεις. Την εποχή εκείνη η διαφορά μεταξύ εμπορικών και πολεμικών πλοίων δεν ήταν μεγάλη, γιατί τα περισσότερα εμπορικά ήταν εξοπλισμένα με κανόνια και άλλο οπλισμό για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τα πειρατικά πλοία, που ελυμαίνοντο τις θάλασσες της Μεσογείου. Έτσι με την έκρηξη της επανάστασης του 1821 περισσότερα από 200 εμπορικά σκάφη των νησιωτών μας μετατράπηκαν σε πολεμικά και ρίχτηκαν στον

αγώνα, προκαλώντας σοβαρά πλήγματα στις ισχυρές τουρκικές αρμάδες. Παράλληλα πέτυχαν να ανεφοδιάζουν τις εξεγερμένες περιοχές με πυρομαχικά και τρόφιμα και να αναπτρώνουν το ηθικό των αδελφών αγωνιστών της στεριάς με τις πολεμικές τους επιτυχίες (νικηφόρες ναυμαχίες, πυρπολισμοί φρεγατών, κλπ.). Ιδιαίτερα τα μικρά πυρπολικά σκάφη (μπουρλότα) των τολμηρών Ελλήνων ναυτικών προξενούσαν τόσες σοβαρές απώλειες στα εχθρικά πλοία μεγάλης πολεμικής ισχύος, ώστε να γίνουν ο φόβος και ο τρόμος των Τουρκικών πληρωμάτων. Ενδεικτικά μόνο αναφέρω την πυρπόληση στη Χίο από τον Κωνσταντίνο Κανάρη της Τουρκικής ναυαρχίδας των 84 κανονιών και των 2000 ανδρών, που παρέσυρε στον υγρό τάφο σχεδόν όλο το πλήρωμα χωρίς να υπάρξει ελληνική απώλεια. Τα πλήγματα κατά των εχθρικών πλοίων ήταν τόσο μεγάλα, που πολλές φορές αναγκάζονταν να αναστέλλουν την προσέγγισή τους στα ελληνικά λιμάνια με συνέπεια να καθυστερεί ο ανεφοδιασμός του Τουρκικού στρατού με πολεμοφόδια και τρόφιμα. Ότι ζούμε σήμερα ελεύθεροι το οφείλομε σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι την ώρα της εθνικής εξέγερσης οι караβοκύρηδες πρόσφεραν τα πλοία τους στον αγώνα και οι τολμηροί καπετάνιοι και ναύτες μεταμορφώθηκαν σε ναυμάχους και μπουρλοτιέρηδες, προκαλώντας μεγάλες απώλειες στους ισχυρούς τουρκικούς και αιγυπτιακούς στόλους .

Αλλά και στη διάρκεια του Β΄ παγκοσμίου πολέμου ο Ελληνικός εμπορικός στόλος αποτελούμενος από 600 περίπου πλοία επιτάχθηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση η οποία στη συνέχεια τον χρονοναύλωσε στους Βρετανούς για να χρησιμοποιηθεί στην εξυπηρέτηση των συμμαχικών αναγκών, κυρίως σε νηοπομπές του Ατλαντικού ωκεανού μεταξύ Μ. Βρεταννίας και Η.Π.Α. Στη διάρκεια αυτού του πολέμου η Ελληνική Εμπορική Ναυτιλία θυσίασε τα 2/3 της δύναμής της και 4.000 Έλληνες ναυτικούς (2.000 νεκρούς στα βάθη των ωκεανών και άλλους τόσους ισόβια αναπήρους). Επί πλέον περισσότεροι από 150 άνδρες παρεφρόνησαν εξ αιτίας της φρίκης των τορπιλισμών των πλοίων τους. Επειδή τα ψυχρά νούμερα δεν απεικονίζουν την πραγματική φρίκη του ναυτικού πολέμου, θα αναφέρω εδώ ένα μόνο δραματικό περιστατικό που έζησε το πλήρωμα του φορτηγού πλοίου ΠΗΛΕΑΣ. Τη νύκτα της 13/3/1944 το πλοίο αυτό τορπιλίσθηκε στον Ατλαντικό Ωκεανό από το Γερμανικό υποβρύχιο U852. Όσοι από το πλήρωμα διασώθηκαν επιβιβάσθηκαν στις σχεδίες του πλοίου. Τότε ο κυβερνήτης του υποβρυχίου διέταξε εν ψυχρώ να τους πολυβολήσουν και να ρίξουν εναντίον τους χειροβομβίδες για να εξαφανίσουν τα ίχνη τους. Οι Έλληνες ναυτικοί προσπάθησαν απεγνωσμένα να σωθούν, αλλά οι περισσότεροι δεν τα κατάφεραν. Από τα 40 μέλη του πληρώματος διασώθηκαν μόνον τρεις. Αυτοί αφού ταλαιπωρήθηκαν αφάνταστα επί 36 ημέρες πάνω σε μία σχεδία και κάτω από το δυνατό ήλιο του Ισημερινού, τελικά διασώθηκαν από διερχόμενο εμπορικό πλοίο. Όμως οι νεκροί του ΠΗΛΕΑΣ πήραν την εκδίκησή τους, γιατί αργότερα το δικαστήριο εγκληματιών πολέμου της Νυρεμβέργης δίκασε τον κυβερνήτη του υποβρυχίου Πλωτάρχη Erick Wilhem και με τη μαρτυρία του διασωθέντος υποπλοιάρχου Αντώνη Λιώση τον κατεδίκασε σε θάνατο. Παρόμοιες ναυτικές τραγωδίες υπήρξαν πάρα πολλές, γιατί δυστυχώς τα εμπορικά πλοία εδέχοντο παθητικά τις εχθρικές επιθέσεις χωρίς να μπορούν να αμυνθούν.

Μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο η ναυτιλία των Ελλήνων αναγεννήθηκε με την αγορά από τις Η.Π.Α. 100 φορτηγών πλοίων τύπου « Λίμπερτυ » και αγωνιζόμενη σκληρά στο διεθνή θαλάσσιο στίβο εξελίχθηκε στο σημερινό κολοσσό της πρώτης Ναυτιλίας στον κόσμο ξεπερνώντας τους στόλους των Η.Π.Α., της Μ. Βρεταννίας, της Ιαπωνίας, της Ρωσίας κ.α.

Σήμερα η σχεδίαση της αμυντικής συμμαχίας του Ν.Α.Τ.Ο. έχει λάβει σοβαρά υπόψη τον τεράστιο εμπορικό μας στόλο, ο οποίος επίσης αποτελεί ισχυρό διαπραγματευτικό όπλο στη σχεδίαση πιθανών στρατιωτικών επιχειρήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς αντιμετώπιση κρίσεων.

Σε περίπτωση πολεμικής σύρραξης της Ελλάδος, τα Ελληνικά ακτοπλοϊκά πλοία είναι δυνατόν να επιταχθούν και να ενταχθούν στη δύναμη του Πολεμικού Ναυτικού για να χρησιμοποιηθούν σε μεταφορές στρατιωτικού προσωπικού και υλικού σε γεωγραφικές περιοχές στρατηγικής σημασίας. Επομένως είναι ευνόητο ότι και σήμερα στην περίπτωση που απειληθεί η ακεραιότητα της χώρας μας, η μεγάλη Ελληνική ναυτιλία με τους έμπειρους και τολμηρούς ναυτικούς της είναι έτοιμη να ριχθεί και πάλι στον αγώνα, σαν τέταρτο όπλο των Ενόπλων μας Δυνάμεων .

Εκτός από την εθνική άμυνα, η εμπορική ναυτιλία προσφέρει σημαντικά οφέλη και στην οικονομία της χώρας μας. Επί πλέον εξυπηρετεί το κοινωνικό σύνολο και προβάλλει διεθνώς το ελληνικό όνομα.

Η Ελληνόκτητη Ναυτιλία απαρτιζόμενη από πλοία υπό Ελληνική και ξένες σημαίες, που ανήκουν σε Έλληνες πλοιοκτήτες και είναι επανδρωμένα με Έλληνες αξιωματικούς κατέχει επί μία δεκαετία την πρώτη θέση στον κόσμο.

Αντιπροσωπεύει σχεδόν το 10% του αριθμού πλοίων και το 18% της χωρητικότητας του παγκόσμιου εμπορικού στόλου. Υπό Ελληνική σημαία είναι σχεδόν 1000 μεγάλα πλοία και υπό ξένες σημαίες (Κύπρου, Λιβερίας, Μάλτας κλπ.) περισσότερα από 2.500 πλοία . Τα υπό Ελληνική σημαία πλοία αντιπροσωπεύουν περίπου το 40% όλων των στόλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν σε αυτά προστεθούν και τα Ελληνόκτητα πλοία υπό σημαίες Κύπρου και Μάλτας τότε το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 60% .

Αν αναλογισθούμε ότι περίπου το 90% του παγκόσμιου εμπορίου και το 40% του ενδοκοινοτικού εμπορίου διεξάγεται με θαλάσσιες μεταφορές, μπορούμε να κατανοήσουμε την ισχυρή διεθνή παρουσία του Ελληνικού ονόματος στον Παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό οικονομικό στίβο.

Ως προς την εθνική μας οικονομία αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελληνόκτητη ναυτιλία απασχολεί σήμερα σχεδόν 50.000 Έλληνες ναυτικούς και 100.000 Έλληνες εργαζόμενους σε ναυτιλιακά γραφεία και άλλα παραναυτιλιακά επαγγέλματα (ναυλομεσίτες, δικηγόροι, τραπεζικοί κλπ.). Δυστυχώς ο αριθμός των Ελλήνων ναυτικών και ιδίως των κατωτέρων πληρωμάτων που απασχολούνται σε πλοία του εξωτερικού συνεχώς μειώνεται. Πριν από 30 χρόνια ήταν σχεδόν διπλάσιος. Αυτή η μείωση οφείλεται αφ΄ ενός μεν στη μεγάλη προσφορά χαμηλομίσθων αλλοδαπών κατωτέρων πληρωμάτων, αφ΄ ετέρου δε στη στροφή των νέων προς επαγγέλματα της στεριάς, που είναι πιο ελαφρά από το σκληρό επάγγελμα του ναυτικού. Γι΄ αυτό απαιτείται διαρκής φροντίδα της Πολιτείας για

ώθηση των ανέργων νέων προς το ναυτικό επάγγελμα που αμείβεται σχετικώς καλά, ώστε να μην αφελληνισθούν τα πλοία του εξωτερικού.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται συνεχής αύξηση του εισαγόμενου ναυτιλιακού συναλλάγματος, το οποίο έχει ξεπεράσει το τουριστικό συνάλλαγμα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος το έτος 2004 οι εισφορές ναυτιλιακού συναλλάγματος στη χώρα μας ξεπέρασαν τα 12 δισεκατομμύρια ευρώ.

Τέλος νομίζω πως αξίζει να μνημονευθούν και οι κατά καιρούς μεγάλες δωρεές ορισμένων Ελλήνων εφοπλιστών για κοινωφελείς και εθνικούς σκοπούς.

Τα Ελληνικά επιβατηγά πλοία εξυπηρετούν επαρκώς τις μεταφορικές μας ανάγκες τόσο στο εσωτερικό (ακτοπλοΐα), όσο και στις γραμμές εσωτερικού - εξωτερικού.

Τα Ελληνικά πλοία που είναι δρομολογημένα μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας και λειτουργούν υπό συνθήκες ελευθέρου και θεμιτού διεθνούς ανταγωνισμού, έχουν επικρατήσει πλήρως και ελέγχουν το 95% του συνολικού μεταφορικού έργου. Το ακτοπλοϊκό δίκτυο της Ελλάδος είναι από τα μεγαλύτερα στον κόσμο λόγω των πολλών νησιών της χώρας μας. Καίτοι από 1/11/2002 έχει αρθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση το προνόμιο των Ελληνικών πλοίων στην ακτοπλοΐα μας, αυτή εξακολουθεί να εξυπηρετείται μόνο από Ελληνικά πλοία. Αυτά ανήκουν σε Ελληνικές ιδιωτικές εταιρίες σε αντίθεση με τα άλλα μεταφορικά μέσα (λεωφορεία, τρένα, αεροπλάνα), τα περισσότερα των οποίων ανήκουν σε κρατικές εταιρίες. Σήμερα περίπου 300 επιβατηγά πλοία (μεγάλα και μικρά) στελεχωμένα με 10.000 Έλληνες ναυτικούς μεταφέρουν ετησίως περίπου 36.000.000 επιβάτες και 9.000.000 οχήματα. Τις τελευταίες δεκαετίες τα αμιγώς επιβατηγά πλοία έχουν αντικατασταθεί από επιβατηγά-οχηματαγωγά με συνέπεια την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας γιατί τα προϊόντα της μεταφέρονται ταχύτερα στα καταναλωτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού. Επίσης τα τελευταία χρόνια έχουν δρομολογηθεί στο εσωτερικό και αρκετά ταχύπλοα σκάφη νέας τεχνολογίας που εξυπηρετούν πλήρως τις ανάγκες ταχείας μεταφοράς των επιβατών.

Οι ναύλοι επιβατών και οχημάτων δεν καθορίζονται με βάση τον ελεύθερο ανταγωνισμό, αλλά με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, που λαμβάνει υπόψη του σχετική γνώμη της γνωμοδοτικής επιτροπής ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών και την γενικότερη εισοδηματική πολιτική της Κυβερνήσεως.

Γι' αυτό οι ακτοπλοΐοι εφοπλιστές παραπονούνται ότι έχουν ελάχιστα περιθώρια κέρδους, που δεν τους επιτρέπουν ανανέωση του στόλου τους. Βέβαιο είναι ότι εκείνοι που αντιμετωπίζουν σήμερα μεγάλο οικονομικό πρόβλημα είναι οι πλοιοκτήτες των κρουαζιεροπλοίων. Οι κυριότεροι λόγοι της οικονομικής δυσπραγίας αυτής της κατηγορίας πλοίων είναι η αυξημένη προσφορά πλοίων σε σχέση με τη σημερινή μειωμένη ζήτηση και το υψηλό λειτουργικό κόστος των πλοίων.

Σήμερα η μικρή μας χώρα δεν έχει να επιδείξει σημαντική διεθνή δραστηριότητα, εκτός από την εμπορική της Ναυτιλία που μεταφέρει την Ελληνική σημαία και στις πέντε Ηπείρους της Υδρογείου. Επί σειρά ετών υπάρχει εποικοδομητική συνεργασία των τριών παραγόντων της Ναυτιλίας μας, δηλαδή εφοπλιστών,

ναυτικών και κράτους. Σε σχέση με άλλους κλάδους της οικονομίας που υπάρχουν μεγάλες εντάσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, στη ναυτιλία υπάρχει σχετική εργασιακή ειρήνη μεταξύ εφοπλιστών και ναυτικών. Οι μεν Έλληνες εφοπλιστές με τη διορατικότητα, ευελιξία και δραστηριότητα που τους χαρακτηρίζει αντιμετωπίζουν επιτυχώς τον σκληρό διεθνή ανταγωνισμό, οι δε Έλληνες αξιωματικοί εμπορικού ναυτικού προικισμένοι με απaráμιλλη ναυτοσύνη και εργατικότητα ταξιδεύουν με ασφάλεια τα Ελληνόκτητα πλοία στα πιο απρόσιτα μέρη του πλανήτη μας. Δεν είναι υπερβολή αυτό που λέγεται, ότι δηλαδή « οι Έλληνες ναυτικοί κερδίζουν το ψωμί τους με ιδρώτα και αίμα », γιατί το ναυτικό επάγγελμα είναι πολύ σκληρό.

Αξιοσημείωτη είναι και η συμβολή του Ελληνικού κράτους στη δημιουργία της μεγάλης ναυτιλίας μας με τη σωστή διοίκηση και προστασία της που ασκείται από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας το οποίο είναι στελεχωμένο από το Λιμενικό Σώμα, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Δυστυχώς λίγοι Έλληνες γνωρίζουν ότι το Λιμενικό Σώμα εκτός από τις ασκούμενες στην Ελληνική επικράτεια αρμοδιότητές του (εποπτεία ακτοπλοΐας, λιμενική αστυνομία, ασφάλεια ναυσιπλοΐας, προστασία θαλασσίου περιβάλλοντος, αποτροπή λαθρομετανάστευσης και τρομοκρατικών ενεργειών, κλπ.) είναι επιφορτισμένο και με άλλες πολύ σημαντικές αρμοδιότητες στο διεθνή χώρο (Προξενικά Λιμεναρχεία, ενεργός συμμετοχή σε διεθνείς ναυτιλιακούς οργανισμούς, άσκηση επωφελούς για τα ελληνικά συμφέροντα ναυτιλιακής πολιτικής κλπ.), που σκοπό έχουν την επί 24ώρου βάσεως συνδρομή στο Ελληνικό πλοίο και τον Έλληνα ναυτικό προς επίλυση των ποικίλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Οι Αξιωματικοί Λ.Σ. ανταποκρίνονται πλήρως στην πολυποίκιλη αποστολή τους, γιατί συνδυάζουν πανεπιστημιακή μόρφωση και ναυτική εκπαίδευση.

Η παγκοσμιοποιημένη εμπορική ναυτιλία λειτουργεί με κανόνες ελευθέρου και θεμιτού ανταγωνισμού, πλην ολίγων προστατευτικών εξαιρέσεων ορισμένων κρατών. Όμως οι κανονισμοί ασφαλείας που διέπουν τα πλοία είναι υποχρεωτικοί και κοινοί για όλες τις σημαίες και καθορίζονται από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό γνωστό ως I.M.O. (International Maritime Organization) που εδρεύει στο Λονδίνο και στον οποίο μετέχουν όλα τα ναυτικά κράτη της υδρογείου.

Σήμερα Γενικός Γραμματέας του σημαντικού αυτού Οργανισμού του Ο.Η.Ε. είναι πρώην Αξιωματικός Λ.Σ, που εκλέχθηκε πριν 1 1/2 χρόνο με συντριπτική πλειοψηφία των ναυτικών κρατών. Επιπλέον των διεθνών συμβάσεων και κανονισμών του I.M.O. ισχύουν και συμπληρωματικοί κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα πλοία των χωρών που ανήκουν σε αυτήν.

Χρόνο με το χρόνο η ποιότητα της Ελληνικής ναυτιλίας βελτιώνεται σε θέματα ασφαλείας και ενδιαίτησης επιβατών και πληρωμάτων. Πολύς κόσμος όμως έχει αντίθετη άποψη επηρεασμένος από τη δικαιολογημένη συγκινησιακή φόρτιση που προκαλούν ορισμένα ναυτικά ατυχήματα και την ανεύθυνη παρουσίασή τους από τα Μ.Μ.Ε. προς εντυπωσιασμό της κοινής γνώμης. Όμως δεν είναι δυνατό να κινούνται μεταφορικά μέσα (πλοία, αυτοκίνητα, αεροπλάνα, τραίνα) χωρίς να υπάρχουν καθόλου ατυχήματα, τα περισσότερα των οποίων οφείλονται σε ανθρώπινο λάθος. Τα υπεύθυνα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι τα Ελληνικά

επιβατηγά πλοία είναι από τα ασφαλέστερα στον κόσμο. Συγκεκριμένα στο διάστημα των τελευταίων 50 ετών συνέβησαν στην Ελλάδα 5 θανατηφόρα ατυχήματα επιβατηγών πλοίων με 331 θύματα συνολικώς . (Ε/Γ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ, ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ, JUPITER, ΠΗΓΑΣΟΣ και EXPRESS SAMINA με 217, 28, 4, 1 και 81 θύματα αντιστοίχως). Αν λάβουμε υπόψη ότι στο ίδιο χρονικό διάστημα μεταφέρθηκαν με τα Ελληνικά επιβατηγά πλοία περισσότεροι από 500.000.000 επιβάτες και ότι αναλογικώς σε ξένες χώρες οι απώλειες είναι πολύ μεγαλύτερες, τότε συμπεραίνουμε ότι τα Ελληνικά επιβατηγά πλοία είναι από τα ασφαλέστερα στον κόσμο. Στην Ελλάδα το πιο ανασφαλές μεταφορικό μέσο είναι το αυτοκίνητο, αφού σκοτώνονται ετησίως περισσότερα από δύο χιλιάδες άτομα. Από σχετική μελέτη του Πολυτεχνείου προκύπτει ότι κινδυνεύουμε να σκοτωθούμε 1000 φορές περισσότερο ταξιδεύοντας με αυτοκίνητο παρά με πλοίο. Ακρογωνιαίος λίθος της ασκούμενης από το Υ.Ε.Ν. Ναυτιλιακής Πολιτικής προς προσέλκυση πλοίων του εξωτερικού στην Ελληνική σημαία είναι δύο βασικά νομοθετήματα που έχουν συνταγματική κατοχύρωση και δεν μπορούν να τροποποιηθούν με νεότερους νόμους, παρά μόνο με αναθεώρηση του συντάγματος. Πρόκειται για το Νόμο 2687/1953 περί προστασίας εισαγομένων στην Ελλάδα κεφαλαίων υπό μορφή πλοίων και το Νόμο 27/1975 περί φορολογίας των πλοίων, που εξασφαλίζουν σταθερότητα στην οικονομική τους εκμετάλλευση. Εάν δεν υπήρχαν αυτοί οι συνταγματικώς κατοχυρωμένοι νόμοι, είναι αμφίβολο εάν θα υπήρχαν πλοία διεθνών μεταφορών υπό Ελληνική σημαία. Οι προοπτικές για το μέλλον της ναυτιλίας μας είναι πολύ ευοίωνες, δεδομένου ότι οι επενδυτική δραστηριότητα του Ελληνικού εφοπλισμού είναι εντυπωσιακή. Συγκεκριμένα υπάρχουν σήμερα παραγγελίες στα μεγαλύτερα ναυπηγεία του κόσμου για τη ναυπήγηση πλέον των 300 μεγάλων πλοίων (φορτηγών, δεξαμενοπλοίων κλπ.) κόστους 7 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Οι επενδύσεις αυτές δανειοδοτούνται από το διεθνές τραπεζικό σύστημα, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ελληνικές χρηματοδοτήσεις ή επιδοτήσεις. Ο περιορισμένος χώρος που μου έχει διατεθεί δεν επιτρέπει περαιτέρω ανάπτυξη του μεγάλου αυτού θέματος. Εν τούτοις νομίζω ότι από αυτά που προανέφερα συνοπτικά συνάγεται αβίαστα το συμπέρασμα ότι η Ελληνόκτητη εμπορική ναυτιλία που είναι στελεχωμένη κυρίως με ικανότατους Έλληνες ναυτικούς και χαρακτηρίζεται από αναμφισβήτητη δυναμικότητα και ευελιξία προσαρμογής προσέφερε, προσφέρει και θα συνεχίσει να προσφέρει σημαντικά οφέλη στην εθνική και οικονομική ισχύ της χώρας μας.

ΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Η. ΚΑΖΟΥΚΑ

Διανύομεν αισίως το δεύτερο μήνα του πέμπτου έτους της τρίτης μετά Χριστόν χιλιετίας εν μέσω σοβαράς προσπαθείας κλονισμού της εμπιστοσύνης του λαού προς δύο κορυφαίους θεσμούς, της Εκκλησίας και της Δικαιοσύνης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα διαδραματιζόμενα ανήκουν σε χρόνο παρελθόντα, όπως και ότι στους υπηρέτες των θεσμών έχουν παρεισφρήσει και πρόσωπα αναξιόπιστα, ιδιοτελή, ακατάλληλα, στερούμενα αξιών και ιδανικών, υποβαθμισμένων στη σύγχρονη υλιστική εποχή. Συμβαίνουν συνεπώς στους κόλπους των θεσμών, αναλογικώς, όσα διαδραματίζονται και στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία. Θα μπορούσε όμως να είναι περιορισμένα εάν υπήρχαν και λειτουργούσαν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, προληπτικοί και κατασταλτικοί, που ποδοπατήθηκαν στο όνομα μιας ισοπεδωτικής και λαϊκής τακτικής με συνέπεια την αναρρίχηση των μετρίων. Είναι απορίας άξιον πως πάντα τα ανωτέρω βλέπουν το φως της δημοσιότητας μεταχρονολογημένα, στα απόνερα του «βασικού μετόχου», σε έκταση και ένταση πρωτόγνωρη, από πηγές απροσδιόριστες και όργανα αυτοαναγορευθέντα σε ρόλους θεσμικούς. Ίσως να επιδιώκουν την παραπλάνηση της κοινής γνώμης με την ανάδειξη διαστρωμάτωσης της διαφθοράς και της διαπλοκής σε θεσμούς, οι οποίοι κατέχουν κορυφαία θέση στην εμπιστοσύνη των Ελλήνων. Εμπέδωση του μηνύματος «όλοι το ίδιο είμεθα, στον ίδιο βούρκο λούμεθα».

Οι Έλληνες αγρότες, όπως επί πολλά έτη έτσι και εφέτος στην καρδιά του χειμώνα, κατήλθαν εποχούμενοι στους εθνικούς δρόμους δια να διεκδικήσουν καλύτερες τιμές στα προϊόντα τους, παρακωλύοντες τη μετακίνηση των λοιπών συμπολιτών τους. Δίκαια τα αιτήματά τους, άστοχη η μέθοδος. Αναμφισβήτητα οι αγρότες, όσοι έχουν εναπομείνει, προσφέρουν τα προϊόντα τους σε πολύ χαμηλές τιμές, οι οποίες αυξάνονται δυσανάλογα δια των μεσαζόντων μέχρι να φθάσουν στους καταναλωτές. Τιμές, υψηλές, μη ανταγωνίσιμες αντιστοίχων εισαγομένων προϊόντων άλλων χωρών. Είναι αναγκαίο το κράτος να μελετήσει σε βάθος τα προβλήματα των παραγωγών, τα κυκλώματα του εμπορίου και του παραεμπορίου, τα κέρδη των επιχειρηματιών. Η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, ο αναδασμός, η χωροταξία, η αύξηση του γεωργικού κλήρου και κυρίως η εκπαίδευση των αγροτών αποτελούν μερικά από τα βασικά μέτρα ανάπτυξης της γεωργίας. Οι αγρότες αποτελούν τη σπονδυλική στήλη του κορμού του έθνους και είναι αναγκαίο να παραμείνουν στις εστίες τους, φύλακες της πατρώας γης και της παράδοσης. ΟΙ αγρότες είναι η δεξαμενή ροής και ανανέωσης της φυλής. Η Ελλάδα από τις αρχές του έτους και επί δύο έτη θα είναι μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου του ΟΗΕ. Θέση τιμητική, επίζηλη, αλλά και επικίνδυνη δια τα εθνικά μας θέματα, των οποίων η έκβαση θα συναρτάται από τη στάση της χώρας μας δια τη διαμόρφωση των συσχετισμών και των πλειοψηφιών στην επίλυση των θεμάτων, συμφερόντων των ανταγωνιστριών μεγάλων δυνάμεων. Κίνδυνος συνθλιβής των συμφερόντων μας στον ανταγωνισμό επικράτησης των μεγάλων. Η

Ελλάς ενεφανίσθη με ιδιαίτερο ζήλο, ενδιαφέρον και σημαντικές προτάσεις δια την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό του Συμβουλίου και το ρόλο του οργανισμού στον σύγχρονο κόσμο. Επιβάλλεται σύνεση, μεθοδικότητα, προβλεπτικότητα και εκμετάλλευση των ευκαιριών, διότι δύο σοβαρά εθνικά θέματα, Κυπριακό και Σκοπιανό, αναμένουν λύση στα πλαίσια των διαδικασιών και των δικαιοδοσιών του ΟΗΕ. Ήδη ο Κόφι Ανάν πιέζει την Κυπριακή Δημοκρατία δια την επαναφοράν προς συζήτηση και ψήφιση του απορριφθέντος σχεδίου του. Η πίεση, προς το παρόν, δεν έκαμψε τη θέληση της κυπριακής ηγεσίας, που επιμένει ορθώς στην εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων του εταίρου της ΕΕ, μέσω της οποίας μπορεί και επιβάλλεται να διατηρηθεί η συνέχεια και η ενότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τελειώνοντας, επισημαίνομεν ότι είναι καιρός να αρχίσει αμέσως η επαγγελθείσα επανίδρυση του ελληνικού κράτους με μέτρα ριζικών αλλαγών στην παιδεία, στην οικονομία, στη διπλωματία και στην καλλιέργεια αρχών και αξιών δια καλύτερη εκπαίδευση, δια μεγαλύτερη ανάπτυξη και παραγωγή, δια σωστότερη προβολή και υποστήριξη των εθνικών συμφερόντων, δια καλύτερη άμυνα και περισσότερη αρετή.

ΣΕ ΝΕΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ.ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Στις πρώτες κατ' ευφημισμό «δημοκρατικές» εκλογές στο Ιράκ, οι Κούρδοι πέτυχαν μεγαλειώδη νίκη στο Κιρκούκ με ποσοστό 65% (σε όλη τη χώρα 25%), την πλουσιότητα σε αποθέματα πετρελαίου πόλη του Β.Ιράκ. Στη νίκη αυτή συνέβαλαν αφ' ενός η μεταφορά στην πόλη 150-200 χιλιάδων Κούρδων, με την ανοχή της πρώτης Αμερικανικής Μεραρχίας που ελέγχει την περιοχή και αφ' ετέρου η μεγάλη αποχή των Αράβων και των Τουρκομάνων, που αποτελούν τα 2/3 του εξ 800 χιλιάδων κατοίκων της πόλεως (το άλλο 1/3 είναι Κούρδοι). Στόχος αυτής της ενεργείας ήταν να εμφανιστεί το Κιρκούκ ως δήθεν Κουρδική πόλη προκειμένου να προωθηθούν τα σχέδιά τους, που αποβλέπουν όχι μόνο στην ανεξαρτοποίηση του Κουρδιστάν, αλλά και την επέκτασή του και σε γειτονικά εδάφη, που ελέγχονται από τους Άραβες, όπως το Κιρκούκ και η επίσης πετρελαιοφόρος περιοχή της Μοσούλης.

Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με το αποτέλεσμα του άτυπου ανοιχτού δημοψηφίσματος που πραγματοποιήθηκε την ίδια μέρα στο Κουρδιστάν, σύμφωνα με το οποίο το 95% των Κούρδων τάχθηκε υπέρ της ανεξαρτησίας, προκάλεσε τις σφοδρές αντιδράσεις των Τούρκων οι οποίοι με σκληρές δηλώσεις τόσο του Πρωθυπουργού κ. Ερντογάν όσο και του ΥΠΕΞ κ. Γκιούλ απείλησαν ακόμη και με στρατιωτική επέμβαση με πρόσχημα την προστασία των Τουρκομάνων. Ταυτόχρονα κατηγόρησαν και τις ΗΠΑ, όχι αδικώς, ότι ανέχονται τα σχέδια των Κούρδων.

Οι ΗΠΑ τυπικά τάσσονται υπέρ της ακεραιότητας του Ιράκ, στην ουσία όμως θα προτιμούσαν να έχουν οι Κούρδοι, που είναι οι μοναδικοί πιστοί σύμμαχοί τους, τον έλεγχο των πετρελαιοφόρων περιοχών Κιρκούκ και Μοσούλης και όχι οι Σουνίτες που αποτελούν τον κορμό της ένοπλης αντίστασης. Τα πετρέλαια υπό Κουρδικό έλεγχο θα είναι εγγύηση για τις ΗΠΑ και τις πετρελαϊκές εταιρείες τους, ενώ στα χέρια των Σουνιτών θα είναι επισφαλής για πάρα πολλά χρόνια, γιατί όπως εκτιμάται, ο Σουνίτικος πληθυσμός θα ανθίσταται επί μακρόν, λόγω των χιλιάδων θυμάτων που έχει από τις κατοχικές δυνάμεις.

Οι Τούρκοι επίσης ενδιαφέρονται, δήθεν, για την ακεραιότητα του Ιράκ και την ασφάλεια των Τουρκομάνων, ενώ στην ουσία ανησυχούν γιατί ένα ανεξάρτητο ομόσπονδο κουρδικό κράτος που θα ελέγχει και τα πετρέλαια, αφ' ενός μεν θα ακυρώσει τις βλέψεις τους για επιστροφή των περιοχών Κιρκούκ και Μοσούλης που αποσπάστηκαν από την Τουρκία το 1923 με την συνθήκη της Λωζάνης και θα προκαλέσει αναζωπύρωση των αλυτρωτικών τάσεων των 20 εκατομμυρίων Κούρδων της Τουρκίας, οι οποίοι αρχικά θα διεκδικήσουν την ανεξαρτησία τους και στην συνέχεια την ένωση όλων των Κούρδων σε ενιαίο κράτος, και αφ' ετέρου γιατί ο πετρελαϊκός πλούτος θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα ενός ανεξαρτήτου Κουρδιστάν και την χρηματοδότηση των αυτονομιστικών κινημάτων και στις

γειτονικές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας, αλλά και την βιωσιμότητα ενός ενιαίου Κουρδικού κράτους στο μέλλον.

Η κρίση αυτή στις σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας προέκυψε σε μια στιγμή κατά την οποία γινόταν προσπάθεια από την κ. Κοντολίτζα Ράϊς για τη γεφύρωση των διαφορών και την έγκριση από την Τουρκία της αιτήσεως του κ. Μπους, από τον Αύγουστο 2004, για την μεταφορά 50 α/φ F-16 από τη Γερμανία στο Ιντσιρλίκ. Ως γνωστόν οι σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών ψυχράθηκαν τον Μάρτιο 2003, όταν οι Τούρκοι αρνήθηκαν τη διέλευση αμερικανικών στρατευμάτων δια μέσου των εδαφών τους, ως και τη χρήση των στρατιωτικών τους εγκαταστάσεων για την εισβολή στο Ιράκ. Η άρνηση αυτή είχε εξοργίσει τους Αμερικανούς, που κατηγορήσαν τον ίδιο τον κ. Ερντογάν και το κόμμα του ότι ενδιαφέροντο περισσότερο για τους Μπααθικούς παρά για το λαό του Ιράκ.

Η νέα αυτή όξυνση των σχέσεων είχε ως αποτέλεσμα την αποτυχία της αποστολής της κ. Ράϊς, η οποία επέλεξε την Τουρκία ως τον τρίτο σταθμό της πρώτης περιοδείας της στην Ευρώπη. Οι Τούρκοι όχι μόνον, απ'ότι φαίνεται, απέρριψαν την αίτηση του κ. Μπους, αλλά επέκριναν και την στάση των ΗΠΑ στο Ιράκ, διαμηνύοντάς τους ότι, εάν εξακολουθήσουν να αδιαφορούν για τις προσπάθειες των Κούρδων, θα επέμβουν στρατιωτικά.

Η Τουρκία βεβαίως αντιλαμβάνεται πόσο επιζήμια θα είναι γι'αυτήν μια μονομερής επέμβαση, η οποία θα την οδηγήσει ακόμη και σε πόλεμο με τις ΗΠΑ και θα εξανεμίσει κάθε πιθανότητα εισόδου στην ΕΕ. Ίσως και γι'αυτό χρησιμοποιεί κάθε διαθέσιμο τρόπο, ακόμη και απειλώντας, προκειμένου να αποτρέψει τα χειρότερα. Βεβαίως δεν πρέπει να αποκλείεται και η στρατιωτική επέμβαση, γιατί η δημιουργία ενός ανεξάρτητου Κουρδικού κράτους στο Ιράκ, το οποίο θα ελέγχει και τα πετρέλαια, θα περιορίσει πολύ τη στρατηγική σημασία της Τουρκίας στην περιοχή και θα πλήξει το γόητρό της ως περιφερειακής δύναμης, που θέλει να έχει λόγο σε όλες τις εξελίξεις.

Τα πάντα φυσικά θα εξαρτηθούν από τη θέληση των Αμερικανών, αλλά και το κατά πόσο θα επιτύχουν να συγκρατήσουν τους Κούρδους υπό έλεγχο. Το πιθανότερο είναι να τα καταφέρουν, αλλά η αλαζονεία τους μπορεί να τους οδηγήσει σε ακραίες λύσεις.

Στις πιθανές αντιδράσεις της Τουρκίας εκτιμάται ότι θα περιλαμβάνονται, η σκλήρυνση της θέσεώς της έναντι της Κύπρου η οποία υπό τις παρούσες συνθήκες αποκτά ιδιαίτερη στρατηγική σημασία για τον έλεγχο της περιοχής στα νοτιοανατολικά της σύνορα και η αναζωπύρωση της αδιαλλαξίας της στο Αιγαίο για την αναστύλωση του γοήτρου της και για να μη φανεί ότι υποχωρεί σε όλα τα μέτωπα στην εγγύς ανατολή.

Η Ελλάδα οφείλει να παρακολουθεί τις εξελίξεις αφ'ενός μεν για να μην αιφνιδιαστεί και αφ'ετέρου να εκμεταλλευτεί, χωρίς δισταγμό, οποιαδήποτε ευκαιρία που θα εξυπηρετεί τα εθνικά μας συμφέροντα.